

PIRLS 2006: Vlaanderen in de wereld (EMBARGO tot woensdag 28 november 2007 om 16u)

Samenvatting

1. De belangrijkste internationale resultaten van PIRLS 2006: Vlaanderen in de wereld
 - 1.1. De globale, gemiddelde leesprestaties
 - 1.1.1. Vlaanderen in de wereld
 - 1.1.2. Vlaanderen in West-Europa
 - 1.2. De resultaten op de doelen en de processen van lezen
 - 1.3. De sterke en de zwakke leerlingen
 - 1.3.1. % leerlingen dat de internationale standaarden (minstens) bereikt
 - 1.3.2. Percentielen
 - 1.3.3. Verdeling van de leesprestaties
 - 1.4. Meisjes versus jongens
 - 1.5. Socio-culturele achtergrond van de leerlingen
 - 1.5.1. Diploma van de moeder
 - 1.5.2. Het aantal boeken thuis
 - 1.5.3. Thuis taal
 - 1.6. Attitude van de leerlingen ten opzichte van lezen
2. Een aantal verklarende elementen
 - 2.1. Kenmerken van de leerlingen
 - 2.1.1. Leeftijd (*m.i.v. een gecorrigeerde rangschikking van de landen*)
 - 2.1.2. Voorschoolse geletterdheid (“early literacy skills”)
 - 2.2. Thuisfactoren
 - 2.2.1. Attitude van de ouders ten opzichte van lezen
 - 2.2.2. Hoeveelheid voorschoolse activiteiten thuis die bijdragen tot geletterdheid
 - 2.3. Schoolfactoren
 - 2.3.1. Aantal lestijden lezen
 - 2.3.2. Leestaken als huiswerk
3. Een selectie uit de overige resultaten
4. Een vergelijking met de resultaten van ander internationaal onderzoek
 - 4.1. Vergelijking tussen PIRLS 2006 en IEA-onderzoek i.v.m. lezen van omstreeks 1970
 - 4.2. Vergelijking tussen PIRLS 2006 en PISA 2003 inzake lezen
 - 4.3. Vergelijking tussen PIRLS 2006 (lezen) en TIMSS 2003 (wiskunde; eveneens het 4de leerjaar lager onderwijs)
 - 4.4. Vergelijking tussen Vlaanderen en Wallonië

Samenvatting

Als men het geheel van de nu beschikbare resultaten van PIRLS 2006 overziet, dan zijn de belangrijkste voorlopige conclusies als volgt.

(1) Al is Vlaanderen geen koploper, toch behoort Vlaanderen qua leesvaardigheid in het vierde leerjaar van het lager onderwijs internationaal duidelijk tot de ruimere kopgroep. Het neemt de dertiende plaats in op 45 landen en regio's. Internationaal is slechts een beperkt aantal landen significant beter dan Vlaanderen, m.n. Rusland, Hong Kong, Singapore, Luxemburg en enkele Canadese provincies. De leerlingen van enkele van die landen zijn gemiddeld iets ouder dan de Vlaamse leerlingen. Dit geldt onder meer voor Rusland dat internationaal koploper is.

Tussen de West-Europese landen in de ruime zin neemt Vlaanderen de zesde plaats in. Echter, alleen Luxemburg doet het significant beter dan Vlaanderen en ook in dit geval is het leeftijdsverschil de belangrijkste verklarende factor. Significant minder goed dan Vlaanderen zijn, in die volgorde: Engeland, Oostenrijk, Schotland, Frankrijk, Spanje, Wallonië en Noorwegen. Landen die niet significant verschillen van Vlaanderen zijn: Italië, Zweden, Duitsland, Nederland en Denemarken. Van die landen zijn alleen de Italiaanse leerlingen gemiddeld iets jonger dan de Vlaamse. De overige daarentegen, o.a. die van Nederland, zijn gemiddeld ouder.

Wallonië is dus onderaan de West-Europese landen gesitueerd. In historisch perspectief is er duidelijk iets gewijzigd. Terwijl Wallonië in de eerste internationale onderzoeken naar leesvaardigheid in het onderwijs (in de periode rond 1970) beter scoorde dan Vlaanderen, is dit in het laatste decennium duidelijk anders. De uiteenlopende socio-economische ontwikkelingen tussen beide regio's en het leerlingenpubliek dat daarmee samenhangt, houden daar vermoedelijk mede mee verband. Wie de PIRLS-tabellen bekijkt, ziet ook mogelijke verklaringen die verband houden met het gevoerde onderwijsbeleid.

Het geschetste globale patroon geldt grosso modo ook voor de twee doelen en de twee processen van lezen die onderscheiden werden: leesplezier en informatieverwerving enerzijds en tekstbegrip en tekstinterpretatie anderzijds. Vermeldenswaard is dat Nederland iets sterker scoort dan Vlaanderen voor eenvoudig tekstbegrip, en dat Vlaanderen Nederland overtreft als het gaat om meer diepgaande interpretatie van teksten.

(2) De verschillen in leesvaardigheid tussen leerlingen zijn in Vlaanderen, in vergelijking met andere landen, klein. Ze zijn nergens kleiner, behalve in Nederland. Dit houdt meteen in dat we niet echt een grote kopgroep hebben, en ook geen grote staartgroep. We mogen ervan uitgaan dat ons onderwijs een bijdrage levert tot die relatief gelijke prestaties. Wellicht worden enerzijds de sterke leerlingen enigszins afgeremd, maar anderzijds wordt de leesvaardigheid van de minder sterke leerlingen sterk bevorderd. De laagste standaard die wordt gehanteerd, wordt door 99% van de Vlaamse leerlingen gehaald (terwijl de mediaan van de landen op 94 ligt). Daarmee staat Vlaanderen, samen met o.m. Nederland en Luxemburg, op kop.

Voor de middelmatige prestatie van onze toppresteerders valt op. Inzake het niveau van die topgroep van 5% is Vlaanderen slechts achtste op 14 West-Europese landen en slechts 22ste op 45 deelnemende landen en regio's in de gehele wereld.

(3) Zoals in zowat alle landen doen ook in Vlaanderen de meisjes het inzake leesvaardigheid beter dan de jongens. De verschillen tussen meisjes en jongens zijn in Vlaanderen echter niet zo groot als in sommige andere landen.

(4) De leesvaardigheid vertoont zoals bekend een duidelijke samenhang met de socio-culturele achtergrond van de kinderen en hun gezinnen. Dit geldt ook voor Vlaanderen. Er zijn nochtans weinig of geen aanwijzingen dat die samenhang in Vlaanderen groter is dan in de andere West-Europese landen, integendeel. De sociale ongelijkheid in het Vlaamse basisonderwijs is dus relatief klein, alvast wanneer leesvaardigheid beschouwd wordt. Wel blijkt er in Vlaanderen, zoals in andere landen met een Germaanse taal, een relatief groot probleem om de anderstaligen te integreren. We vermoeden dat veel allochtonen die naar Engelstalige landen of naar landen met een Romaanse taal emigreren, reeds vooraf meer vertrouwd zijn met die taal (terwijl dit minder geldt voor wie naar een land met een Germaanse taal emigreert).

Uit aanvullende analyses op de Vlaamse gegevens blijkt dat vooral de kinderen die thuis Turks spreken het bij ons minder goed doen qua leesvaardigheid.

(5) Vermeldenswaard is dat Vlaamse leerlingen gemiddeld een minder positieve houding tegenover lezen hebben dan leerlingen uit andere landen. Onder meer de houding van Waalse kinderen is duidelijk positiever.

(6) Het lijkt niet uitgesloten dat het verschil tussen de talen zelf en ruimere culturele verschillen mee de resultaten inzake leesvaardigheid bepalen.

De indruk ontstaat dat het Vlaams onderwijs niet nog beter scoort omdat er in onze gezinnen een minder sterke leescultuur heerst dan in een aantal andere landen. Ook de houding van onze ouders tegenover lezen is gemiddeld genomen minder positief dan die van ouders in andere landen.

Eveneens blijkt dat

- Vlaamse kinderen relatief weinig ver staan inzake ontluikende geletterdheid bij de start van de lagere school, en dat
- ook in onze lagere scholen een minder sterke leescultuur heerst dan in sommige andere landen. Zo worden er bij ons relatief weinig lestijden aan lezen besteed en worden er eerder weinig leesopdrachten als huistaak gegeven.

(7) Uit ondertussen reeds uitgevoerd onderzoek blijkt dat de verschillen tussen Vlaamse lagere scholen inzake de leesvaardigheid van hun leerlingen in het vierde leerjaar globaal beschouwd beperkt zijn. Als we de leesprestaties op zich bekijken, stellen we significante verschillen tussen scholen vast. Maar als we rekening houden met het leerlingenpubliek van elke school (en met de eventueel opgelopen vertraging van de leerlingen) moeten (of mogen) we vooralsnog stellen dat er geen significante verschillen tussen Vlaamse scholen zijn inzake onderwijseffectiviteit op het gebied van leesvaardigheid.

Een element van verklaring kan zijn dat, gezien veel scholen relatief weinig leerlingen tellen, de prestatieverschillen tussen scholen al relatief groot moeten zijn om statistisch significant te zijn. Een meer fundamentele verklaring kan zijn dat onze Vlaamse scholen de sterke leerlingen nogal weinig stimuleren. De topgroep onder onze leerlingen doet het zoals gezegd

inderdaad niet goed in vergelijking met die van andere landen (zowel West-Europees als mondiaal).

(8) Omdat bij het vergelijken van de landen in PIRLS herhaaldelijk bleek dat leeftijdsverschillen tussen de landen de rangorde enigszins vertekenden, heeft het Leuvens onderzoekscentrum een correctie voor die leeftijdsverschillen doorgevoerd. Die leidde tot een nieuwe rangschikking waarin Hong Kong koploper is en Vlaanderen achtste. Binnen West-Europa komt Vlaanderen dan op de tweede plaats, onmiddellijk na koploper Italië.

(9) Bij het beoordelen van de resultaten van Vlaanderen in vergelijking met die van andere landen moet er mee rekening gehouden worden dat in Vlaanderen relatief veel leerlingen niet aan het onderzoek deelgenomen hebben, nl. 7,1%. De meeste uitsluitingen waren het gevolg van het buiten beschouwing laten van het buitengewoon onderwijs. Dit telt in Vlaanderen relatief veel leerlingen.

(10) Last but not least: De eerste conclusies uit PIRLS met betrekking tot Vlaanderen (en ook die met betrekking tot een aantal andere landen) zijn toch wel verschillend van de conclusies die uit de PISA-resultaten blijken. Men zou kunnen geneigd zijn die verschillen alleen in verband te brengen met het feit dat PIRLS betrekking heeft op het lager onderwijs en dat PISA vermoedelijk ook betrekking heeft op het secundair onderwijs.

Ons lijkt het aangewezen de verklaring ook te zoeken in de richting van de verschillen in benadering tussen beide onderzoeken. PIRLS onderzoekt waar leerlingen staan die het in het onderwijs even ver gebracht hebben en maakt gebruik van toetsen die mikken op het meten van wat in het onderwijs nagestreefd wordt. PISA daarentegen vergelijkt jongeren van een bepaalde leeftijdsgroep (in casu 15-jarigen, van wie er velen in het vierde leerjaar van het ASO zitten, maar anderen in het derde of zelfs in het tweede leerjaar van het BSO) en maakt gebruik van toetsen die meten wat volgens de OESO, die de economische ontwikkeling van de rijke landen wenst te bevorderen, in het onderwijs zou moeten nagestreefd worden. In hoeverre de gebruikte instrumenten iets anders meten dan wat veelal 'algemene intelligentie' genoemd wordt, blijft overigens een vraag waarop op dit ogenblik evenmin een definitief antwoord kan gegeven worden.

(11) Samenvattend kunnen we op basis van het nieuwe internationale onderzoek naar de leesvaardigheid stellen: felicitaties voor het Vlaams lager onderwijs wat betreft het algemeen prestatiepeil, de relatief grote sociale gelijkheid en het hoge prestatiepeil van de zwakker presterende leerlingen, maar opgelet voor de extra behoeften van de allochtonen en van de sterker presterende leerlingen.

Wie ook de andere internationale onderzoeken mee in beschouwing neemt, krijgt (als we ons beperken tot begrijpend lezen en tot wiskunde) de indruk

- dat ons gemeenschappelijk lager onderwijs goed is inzake het algemeen prestatiepeil, de zwakker presterenden en de sociale gelijkheid;

- en dat ons meer gedifferentieerd secundair onderwijs zeer goed is inzake het algemeen prestatiepeil en de zwakker én de sterker presterenden. De opsplitsing in studierichtingen die de sterker presterende leerlingen toelaat zich verder te ontwikkelen, leidt tot een nog hoger algemeen prestatiepeil. De keerzijde van de medaille is echter dat de sociale ongelijkheid (iets) groter wordt.

Zowel in ons lager als in ons secundair onderwijs blijft de integratie van de allochtonen een belangrijke uitdaging.

1. De belangrijkste internationale resultaten van PIRLS 2006: Vlaanderen in de wereld

Vooraleer de resultaten te bekijken, is het aangewezen om de algemene informatie over het PIRLS-onderzoek te lezen. Die informatie vindt men op de website onder 'Voorstelling'.

De vragen waar we in dit eerste onderdeel een antwoord trachten op te geven, zijn:

- Doet Vlaanderen het goed/slecht met betrekking tot de gemiddelde leesprestaties in vergelijking met de andere deelnemende landen?
- Zijn de verschillen tussen de leerlingen in Vlaanderen kleiner of groter dan in de andere deelnemende landen?
- Hoe zit het met de sociale ongelijkheid in Vlaanderen in vergelijking met die in de andere deelnemende landen?

Ook de verschillen tussen de jongens en de meisjes en de houding van de leerlingen tegenover lezen komen aan bod.

Eerst kijken we naar de positie van Vlaanderen tegenover alle landen die deelgenomen hebben, later behandelen we, tenzij anders aangegeven, enkel West-Europa in de ruime zin, namelijk Denemarken, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Schotland, Spanje, Vlaanderen, Wallonië en Zweden. De West-Europese ranglijst bestaat dus uit 14 landen. In elke tabel wordt het internationale gemiddelde van alle landen die deelgenomen hebben, opgenomen.

De eerste tabellen worden in het Nederlands weergegeven. De daaropvolgende tabellen staan in het Engels, tenzij het om eigen berekeningen gaat. Wie dat wenst kan de tabellen bewerken. Men kan bijvoorbeeld de tabellen in het Nederlands zetten, het West-Europese gemiddelde berekenen enz.

1.1. De globale, gemiddelde leesprestaties

1.1.1. Vlaanderen in de wereld

In tabel 2 zien we de resultaten van de Vlaamse leerlingen in internationaal perspectief. Hieruit blijkt dat Vlaanderen een dertiende plaats op de 45 inneemt in de wereldranglijst. Vlaanderen scoort boven het PIRLS schaalgemiddelde.

Rusland, Hong Kong, Canada Alberta, Singapore, Canada Brits Colombië, Luxemburg en Canada Ontario scoren significant beter dan Vlaanderen. De leerlingen in de Russische Federatie, Singapore en Luxemburg zijn wel gemiddeld ouder (zie tabel 1)¹.

Tussen de gemiddelde leesprestaties van Vlaanderen en van Italië, Hongarije, Zweden, Duitsland, Nederland, Bulgarije, Denemarken, Canada Nova Scotia en de Verenigde Staten is er geen statistisch significant verschil.

Tabel 2: Veelvoudige vergelijkingen van de gemiddelde leesprestaties

Instructies: Lees doorheen de rij om de prestatie van een land te vergelijken met de landen die zich bovenaan de tabel bevinden. De symbolen duiden aan of de gemiddelde prestatie van het land in de rij significant lager is dan het vergelijkingsland, significant hoger is dan het vergelijkingsland, of er geen statistisch significant verschil is tussen de gemiddelde prestaties van de twee landen.

¹ Tabel 1 vindt men op de website onder 'Voorstelling'.

Landen	Gemiddelde Schaalscore																																			
		Russische Federatie	Hong Kong SAR	Canada, Alberta	Singapore	Canada, Brits Colombië	Luxemburg	Canada, Ontario	Italië	Hongarije	Zweden	Duitsland	Nederland	VLAANDEREN	Bulgarije	Denemarken	Canada, Nova Scotia	Letland	Verenigde Staten	Engeland	Oostenrijk	Litouwen	China Taipei	Canada, Quebec	Nieuw-Zeeland	Slovakije	Schotland	Frankrijk	Slovenië	Polen	Spanje					
Rusland	565 (3,4)																																			
Hong Kong SAR	564 (2,4)																																			
Canada, Alberta	560 (2,4)																																			
Singapore	558 (2,9)																																			
Canada, Brits Colombië	558 (2,6)																																			
Luxemburg	557 (1,1)	i	i																																	
Canada, Ontario	555 (2,7)	i	i																																	
Italië	551 (2,9)	i	i	i																																
Hongarije	551 (3,0)	i	i	i																																
Zweden	549 (2,3)	i	i	i	i	i																														
Duitsland	548 (2,2)	i	i	i	i	i	i																													
Nederland	547 (1,5)	i	i	i	i	i	i																													
VLAANDEREN	547 (2,0)	i	i	i	i	i	i																													
Bulgarije	547 (4,4)	i	i	i	i	i	i																													
Denemarken	546 (2,3)	i	i	i	i	i	i																													
Canada, Nova Scotia	542 (2,2)	i	i	i	i	i	i	i																												
Letland	541 (2,3)	i	i	i	i	i	i	i	i																											
Verenigde Staten	540 (3,5)	i	i	i	i	i	i	i	i																											
Engeland	539 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i																										
Oostenrijk	538 (2,2)	i	i	i	i	i	i	i	i	i																										
Litouwen	537 (1,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i																										
China Taipei	535 (2,0)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Canada, Quebec	533 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Nieuw-Zeeland	532 (2,0)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Slovakije	531 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Schotland	527 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Frankrijk	522 (2,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Slovenië	522 (2,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Polen	519 (2,4)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Spanje	513 (2,5)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Israël	512 (3,3)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
IJsland	511 (1,3)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
PIRLS Schaalgemiddelde	500																																			
Moldavië	500 (3,0)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
WALLONIË	500 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Noorwegen	498 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Roemenië	489 (5,0)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Georgië	471 (3,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Macedonië	442 (4,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Trinidad en Tobago	436 (4,9)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Iran	421 (3,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Indonesië	405 (4,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Qatar	353 (1,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Koeweit	330 (4,2)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Marokko	323 (5,9)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									
Zuid-Afrika	302 (5,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i																									

Tabel 2: Veelvoudige vergelijkingen van de gemiddelde leesprestaties (Vervolg)

Israël	IJsland	PIRLS Schaalgemiddelde	Moldavië	WALLONIË	Noorwegen	Roemenië	Georgië	Macedonië	Trinidad en Tobago	Iran	Indonesië	Qatar	Koeweit	Marokko	Zuid-Afrika	Landen
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Rusland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Hong Kong SAR
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Canada, Alberta
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Singapore
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Canada, Brits Colombië
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Luxemburg
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Canada, Ontario
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Italië
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Hongarije
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Zweden
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Duitsland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Nederland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	VLAANDEREN
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Bulgarije
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Denemarken
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Canada, Nova Scotia
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Letland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Verenigde Staten
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Engeland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Oostenrijk
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Litouwen
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	China Taipei
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Canada, Quebec
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Nieuw-Zeeland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Slovakije
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Schotland
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Frankrijk
h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Slovenië
	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Polen
		h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Spanje
			h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Israël
			h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	IJsland
																PIRLS Schaalgemiddelde
i	i						h	h	h	h	h	h	h	h	h	Moldavië
i	i						h	h	h	h	h	h	h	h	h	WALLONIË
i	i						h	h	h	h	h	h	h	h	h	Noorwegen
i	i	i					h	h	h	h	h	h	h	h	h	Roemenië
i	i	i	i	i	i	i	h	h	h	h	h	h	h	h	h	Georgië
i	i	i	i	i	i	i		h	h	h	h	h	h	h	h	Macedonië
i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h	h	h	Trinidad en Tobago
i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h	h	Iran
i	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h	Indonesië
i	i	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	Qatar
i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i				h	h	Koeweit
i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i					h	Marokko
i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i					Zuid-Afrika

Noot: 5% van deze vergelijkingen zijn statistisch significant door toeval
h= Gemiddelde prestatie is significant hoger dan het vergelijkingsland/PIRLS Schaalgemiddelde
i= Gemiddelde prestatie is significant lager dan het vergelijkingsland/PIRLS Schaalgemiddelde
(): De standaardfouten staan tussen haakjes

Bron: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

1.1.2. Vlaanderen in West-Europa

In tabel 3 zien we de resultaten van de Vlaamse leerlingen in West-Europees perspectief. Hieruit blijkt dat Vlaanderen een zesde plaats op de veertien inneemt in de West-Europese ranglijst.

Luxemburg scoort significant beter dan Vlaanderen. De leerlingen in Luxemburg zijn wel gemiddeld 1,4 jaar ouder (zie tabel 1)². Significant minder goed dan Vlaanderen zijn, in die volgorde: Engeland, Oostenrijk, Schotland, Frankrijk, Spanje, Wallonië en Noorwegen. Italië, Zweden, Duitsland, Nederland en Denemarken verschillen niet significant van Vlaanderen. Van die landen zijn alleen de Italiaanse leerlingen iets jonger dan de Vlaamse. De overige daarentegen, o.a. die van Nederland, zijn ouder.

Tabel 3: Veelvoudige vergelijkingen van de gemiddelde leesprestaties: West-Europese landen

Instructies: Lees doorheen de rij om de prestatie van een land te vergelijken met de landen die zich bovenaan de tabel bevinden. De symbolen duiden aan of de gemiddelde prestatie van het land in de rij significant lager is dan het vergelijkingsland, significant hoger is dan het vergelijkingsland, of er geen statistisch significant verschil is tussen de gemiddelde prestaties van de twee landen.

West-Europese landen	Gemiddelde Schaalscore	Luxemburg	Italië	Zweden	Duitsland	Nederland	VLAANDEREN	Denemarken	Engeland	Oostenrijk	Schotland	Frankrijk	Spanje	PIRLS Schaalgemiddelde	WALLONIË	Noorwegen
Luxemburg	557 (1,1)			h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h
Italië	551 (2,9)								h	h	h	h	h	h	h	h
Zweden	549 (2,3)	i							h	h	h	h	h	h	h	h
Duitsland	548 (2,2)	i							h	h	h	h	h	h	h	h
Nederland	547 (1,5)	i							h	h	h	h	h	h	h	h
VLAANDEREN	547 (2,0)	i							h	h	h	h	h	h	h	h
Denemarken	546 (2,3)	i							h	h	h	h	h	h	h	h
Engeland	539 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h	h
Oostenrijk	538 (2,2)	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h	h
Schotland	527 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h
Frankrijk	522 (2,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h
Spanje	513 (2,5)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		h	h	h
PIRLS Schaalgemiddelde	500															
WALLONIË	500 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i			
Noorwegen	498 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i			

Noot: 5% van deze vergelijkingen zijn statistisch significant door toeval

h= Gemiddelde prestatie is significant hoger dan het vergelijkingsland/ PIRLS Schaalgemiddelde

i= Gemiddelde prestatie is significant lager dan het vergelijkingsland/ PIRLS Schaalgemiddelde

(): De standaardfouten staan tussen haakjes

Bron: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

1.2. De resultaten op de doelen en de processen van lezen

Tabel 4 tot en met tabel 7 geven de resultaten op de verschillende doelen en op de processen van lezen. Er zijn twee doelen, namelijk (1) leesplezier (Literary Purposes) en (2) informatieverwerving (Informational Purposes). Daarnaast zijn er twee soorten processen, namelijk (1) tekstbegrip (onthouden en afleiden; Retrieving and Straightforward Inferencing Processes) en (2) tekstinterpretatie (Interpreting, Integrating, and Evaluating Processes).

² Tabel 1 vindt men op de website onder 'Voorstelling'.

Tekstbegrip vereist een elementair begrip van de tekst. Interpretatie vereist een meer diepgaand begrijpen van de tekst.

Tabel 4 heeft betrekking op ‘leesplezier’. We zien dat Vlaanderen op de zevende plaats staat in de West-Europese ranglijst van 14 landen. Indien we kijken naar wie significant beter doet, zien we dat alleen Luxemburg en Italië significant hoger scoren dan Vlaanderen. Oostenrijk, Schotland, Spanje, Frankrijk, Noorwegen en Wallonië presteren significant slechter dan Vlaanderen.

Uit tabel 5, die betrekking heeft op ‘informatieverwerving’, blijkt dat Vlaanderen op de vijfde plaats van de 14 West-Europese landen staat. Enkel Luxemburg scoort significant beter. Engeland, Oostenrijk, Schotland, Frankrijk, Spanje, Wallonië en Noorwegen presteren significant slechter dan Vlaanderen.

Wat ‘tekstbegrip’ betreft, ziet men in tabel 6 dat Vlaanderen op de zesde plaats staat in de West-Europese ranglijst van 14 landen. Luxemburg, Duitsland en Nederland hebben een significant betere prestatie. Engeland, Schotland, Frankrijk, Spanje, Noorwegen en Wallonië scoren significant slechter dan Vlaanderen.

Uit tabel 7 blijkt dat Vlaanderen op ‘tekstinterpretatie’ een derde positie bekleedt. Indien we kijken naar wie significant beter scoort, blijkt dat enkel Italië significant beter doet dan Vlaanderen. Nederland, Duitsland, Oostenrijk, Schotland, Frankrijk, Spanje, Wallonië en Noorwegen scoren significant lager dan Vlaanderen.

Er kan worden besloten dat Vlaanderen het best presteert op ‘tekstinterpretatie’, waar het een derde plaats inneemt op de West-Europese ranglijst. Er zijn op alle onderdelen slechts weinig West-Europese landen die significant beter scoren dan Vlaanderen.

Table 4: Multiple Comparisons of Average Reading Achievement for Literary Purposes

Instructions: Read across the row for a country to compare performance with the countries listed along the top of the chart. The symbols indicate whether the average achievement of the country in the row is significantly lower than that of the comparison country, significantly higher than that of the comparison country, or if there is no statistically significant difference between the average achievement of the two countries.

Countries	Literary Average Scale Score	Luxembourg				Netherlands				Spain			
		Italy	Germany	Denmark	Sweden	Belgium (Flemish)	England	Austria	Scotland	France	Norway	Belgium (French)	
Luxembourg	555 (1,0)												
Italy	551 (3,3)												
Germany	549 (2,2)	i											
Denmark	547 (2,6)	i											
Sweden	546 (2,3)	i											
Netherlands	545 (1,8)	i											
Belgium (Flemish)	544 (1,9)	i	i										
England	539 (2,6)	i	i	i	i								
Austria	537 (2,1)	i	i	i	i	i							
Scotland	527 (2,6)	i	i	i	i	i	i						
Spain	516 (2,7)	i	i	i	i	i	i	i					
France	516 (2,4)	i	i	i	i	i	i	i	i				
Norway	501 (2,5)	i	i	i	i	i	i	i	i	i			
Belgium (French)	499 (2,4)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		

Note: 5% of these comparisons would be statistically significant by chance alone.

h = Average achievement significantly higher than comparison country

i = Average achievement significantly lower than comparison country

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

Table 5: Multiple Comparisons of Average Reading Achievement for Informational Purposes

Instructions: Read across the row for a country to compare performance with the countries listed along the top of the chart. The symbols indicate whether the average achievement of the country in the row is significantly lower than that of the comparison country, significantly higher than that of the comparison country, or if there is no statistically significant difference between the average achievement of the two countries.

Countries	Informational Average Scale Score	Comparison Countries												
		Luxembourg	Italy	Sweden	Netherlands	Belgium (Flemish)	Germany	Denmark	England	Austria	Scotland	France	Spain	Belgium (French)
Luxembourg	557 (1,0)		h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h
Italy	549 (2,9)	i						h	h	h	h	h	h	h
Sweden	549 (2,4)	i					h	h	h	h	h	h	h	h
Netherlands	548 (1,6)	i					h	h	h	h	h	h	h	h
Belgium (Flemish)	547 (2,0)	i						h	h	h	h	h	h	h
Germany	544 (2,3)	i						h	h	h	h	h	h	h
Denmark	542 (2,4)	i		i	i					h	h	h	h	h
England	537 (2,5)	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h
Austria	536 (2,3)	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h	h
Scotland	527 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h
France	526 (2,1)	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h
Spain	508 (2,9)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		h	h
Belgium (French)	498 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		
Norway	494 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		

Note: 5% of these comparisons would be statistically significant by chance alone.

h = Average achievement significantly higher than comparison country

i = Average achievement significantly lower than comparison country

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

Table 6: Multiple Comparisons of Average Reading Achievement for Retrieving and Straightforward Inferencing Processes

Instructions: Read across the row for a country to compare performance with the countries listed along the top of the chart. The symbols indicate whether the average achievement of the country in the row is significantly lower than that of the comparison country, significantly higher than that of the comparison country, or if there is no statistically significant difference between the average achievement of the two countries.

Countries	Retrieving and Straightforward Inferencing Average Scale Score														
		Luxembourg	Germany	Netherlands	Denmark	Sweden	Belgium (Flemish)	Italy	Austria	England	Scotland	France	Spain	Norway	Belgium (French)
Luxembourg	565 (1,2)		h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h
Germany	555 (2,6)	i					h	h	h	h	h	h	h	h	h
Netherlands	551 (2,0)	i					h	h	h	h	h	h	h	h	h
Denmark	551 (2,7)	i							h	h	h	h	h	h	h
Sweden	550 (2,4)	i						h	h	h	h	h	h	h	h
Belgium (Flemish)	545 (1,9)	i	i	i						h	h	h	h	h	h
Italy	544 (2,8)	i	i	i						h	h	h	h	h	h
Austria	544 (2,1)	i	i	i	i	i				h	h	h	h	h	h
England	533 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i		h	h	h	h	h
Scotland	525 (2,8)	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h
France	523 (2,1)	i	i	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h
Spain	508 (2,5)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i				
Norway	502 (2,3)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i			
Belgium (French)	501 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i			

Note: 5% of these comparisons would be statistically significant by chance alone.

h = Average achievement significantly higher than comparison country

i = Average achievement significantly lower than comparison country

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

Table 7: Multiple Comparisons of Average Reading Achievement for Interpreting, Integrating, and Evaluating Processes

Instructions: Read across the row for a country to compare performance with the countries listed along the top of the chart. The symbols indicate whether the average achievement of the country in the row is significantly lower than that of the comparison country, significantly higher than that of the comparison country, or if there is no statistically significant difference between the average achievement of the two countries.

Countries	Interpreting, Integrating and Evaluating Average Scale Score													
		Italy	Luxembourg	Belgium (Flemish)	Sweden	England	Netherlands	Denmark	Germany	Austria	Scotland	France	Spain	Belgium (French)
Italy	556 (2,9)		h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h	h
Luxembourg	548 (0,9)	i				h	h	h	h	h	h	h	h	h
Belgium (Flemish)	547 (1,8)	i					h		h	h	h	h	h	h
Sweden	546 (2,2)	i							h	h	h	h	h	h
England	543 (2,4)	i	i							h	h	h	h	h
Netherlands	542 (1,5)	i	i	i						h	h	h	h	h
Denmark	542 (2,3)	i	i							h	h	h	h	h
Germany	540 (2,2)	i	i	i	i					h	h	h	h	h
Austria	530 (2,2)	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h
Scotland	528 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i			h	h	h	h
France	518 (2,3)	i	i	i	i	i	i	i		i			h	h
Spain	515 (2,6)	i	i	i	i	i	i	i	i				h	h
Belgium (French)	497 (2,5)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		
Norway	495 (2,4)	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i	i		

Note: 5% of these comparisons would be statistically significant by chance alone.

h = Average achievement significantly higher than comparison country

i = Average achievement significantly lower than comparison country

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

1.3. De sterke en de zwakke leerlingen

Hoe scoren onze beste leerlingen in PIRLS 2006 en hoe scoren de zwakste leerlingen? Om deze vraag te beantwoorden, kijken we eerst naar hoe groot het percentage van de leerlingen is dat de internationale standaarden (minstens) bereikt. Er worden hier vier schaalscores aangeduid: de *gevorderde* internationale standaard (*advanced*) ligt op 625 scorepunten. De leerlingen die 625 punten of meer behalen, kunnen echt goed een tekst interpreteren en moeilijke vragen daarover beantwoorden. De *hoge* internationale standaard (*high*) ligt op 550, de *tussenliggende* internationale standaard (*intermediate*) op 475 en de *lage* internationale standaard (*low*) op 400 scorepunten. Bij wijze van referentiepunt werd een internationale mediaan berekend op basis van alle deelnemende landen: de helft van de landen heeft een percentage dat hoger ligt dan deze mediaan en het percentage van de andere helft ligt eronder. In de twee volgende onderdelen wordt er gekeken naar de percentielen en ten slotte behandelen we de verdeling van de leesprestaties.

1.3.1. % leerlingen dat de internationale standaarden (minstens) bereikt

Tabel 8 geeft de percentages weer van de leerlingen die de internationale standaarden (minstens) bereiken. Vlaanderen neemt voor de *gevorderde* standaard, dit wil zeggen de zeer goede lezers, slechts een negende positie in in de West-Europese ranglijst van 14 landen. Op de internationale ranglijst van 45 landen neemt Vlaanderen op dit punt slechts de 23ste plaats in en is daarmee slechts gelijk aan de internationale mediaan. Dit wil zeggen dat in de helft

van *alle* landen er procentueel meer ‘zeer goede lezers’ zijn dan in Vlaanderen. Vlaanderen kent dus een beperkt aantal zeer goede lezers, namelijk 7%, die ook moeilijke vragen over de teksten goed beantwoorden. West-Europese landen die een grotere kopgroep hebben dan Vlaanderen zijn in die volgorde: Engeland, Luxemburg, Italië, Denemarken, Duitsland, Zweden, Schotland en Oostenrijk. Op Oostenrijk na zijn er in al die landen 10 of zelfs 15% van de leerlingen die dit gevorderde niveau bereiken.

Voor de *hoge* standaard neemt Vlaanderen de zesde plaats in. Voor de *tussenliggende* standaard doet Vlaanderen het uitstekend, enkel Nederland gaat ons vooraf.

Uit de tabel blijkt ook dat Vlaanderen -samen met Luxemburg, Nederland en Litouwen- er het best in slaagt zo veel mogelijk leerlingen (minstens) de *lage* standaard te doen bereiken (99%). Het percentage Vlaamse leerlingen dat de lage standaard niet haalt, blijft beperkt tot 1%. Er kan bijgevolg worden besloten dat Vlaanderen er in slaagt om de ondermaatse prestaties tot een minimum te beperken (in tegenstelling met vooral Engeland, Schotland, Spanje, Wallonië en Noorwegen).

Table 8: Percentages of Students Reaching the PIRLS 2006 International Benchmarks of Reading Achievement

Countries	Advanced (625)		High (550)		Intermediate (475)		Low (400)	
England	15	(0.9)	48	(1.3)	78	(1.1)	93	(0.7)
Luxembourg	15	(0.6)	56	(0.8)	89	(0.5)	99	(0.2)
Italy	14	(1.4)	52	(1.8)	87	(1.3)	98	(0.4)
2a Denmark	11	(0.8)	52	(1.4)	85	(1.0)	97	(0.4)
Germany	11	(0.9)	52	(1.6)	87	(0.8)	97	(0.3)
Sweden	11	(0.9)	53	(1.5)	88	(1.0)	98	(0.4)
† Scotland	10	(0.8)	40	(1.4)	77	(1.4)	93	(0.8)
Austria	8	(0.9)	45	(1.5)	84	(1.1)	98	(0.4)
† 2a Belgium (Flemish)	7	(0.6)	49	(1.5)	90	(0.9)	99	(0.2)
† Netherlands	6	(0.5)	49	(1.2)	91	(0.8)	99	(0.2)
France	5	(0.6)	35	(1.2)	76	(1.2)	96	(0.4)
Spain	5	(0.5)	31	(1.3)	72	(1.3)	94	(0.8)
Belgium (French)	3	(0.4)	23	(1.3)	66	(1.6)	92	(0.7)
‡ Norway	2	(0.3)	22	(1.1)	67	(1.6)	92	(0.8)
International Median	7	(0.0)	41	(0.0)	76	(0.0)	94	(0.0)

†: Met guidelines for sample participation rates only after replacement schools were included (see Exhibit A.7).

‡: Nearly satisfying guidelines for sample participation rates after replacement schools were included (see Exhibit A.7).

2a: National Defined Population covers less than 95% of National Desired Population (see Exhibit A.4).

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

NOTE: The International Median does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

1.3.2 Percentielen

In tabel 9 staan de percentielen die ons ook inzicht geven in de prestaties van de sterke en de zwakke leerlingen. Het blijkt dat 95% van de Vlaamse leerlingen hoger scoort dan 451. In West-Europa doet enkel Nederland beter, namelijk 95% van de Nederlandse leerlingen haalt meer dan 457. Daar staat wel tegenover dat de top 5% van de Vlaamse leerlingen slechts hoger scoort dan 636. Van 21 van de 45 landen en regio's die mondiaal deelgenomen hebben,

doet de top 5% het beter dan Vlaanderen. Als we alleen de West-Europese landen bekijken waarmee we gewoonlijk vergelijken, dan blijkt dat de top 5% van zeven West-Europese landen beter doet.

Table 9: Percentiles of Achievement in Reading

Countries	5th percentile		25th percentile		50th percentile		75th percentile		95th percentile	
Austria	427	(3,5)	498	(4,1)	542	(2,6)	582	(2,2)	636	(5,3)
Belgium (Flemish)	451	(3,7)	512	(1,8)	549	(3,2)	585	(1,9)	636	(4,6)
Belgium (French)	381	(2,7)	455	(3,2)	503	(3,4)	547	(2,9)	608	(4,1)
Bulgaria	397	(10,0)	498	(6,5)	553	(4,6)	604	(3,4)	673	(6,0)
Canada, Alberta	446	(5,8)	516	(4,2)	562	(2,6)	607	(2,6)	668	(2,6)
Canada, British Columbia	439	(5,5)	513	(4,8)	561	(2,8)	606	(2,8)	668	(4,1)
Canada, Nova Scotia	407	(8,1)	495	(3,7)	547	(2,4)	594	(2,8)	658	(3,8)
Canada, Ontario	433	(4,7)	510	(4,0)	557	(3,5)	603	(4,3)	666	(4,7)
Canada, Quebec	422	(6,9)	493	(3,4)	536	(3,7)	577	(3,8)	632	(4,0)
Chinese Taipei	420	(3,9)	497	(3,0)	540	(1,7)	579	(2,0)	633	(4,7)
Denmark	418	(4,5)	505	(3,6)	553	(2,7)	594	(1,8)	649	(2,9)
England	383	(8,0)	486	(4,6)	546	(2,9)	598	(2,3)	673	(5,1)
France	406	(2,5)	478	(2,4)	525	(2,1)	568	(2,1)	626	(4,7)
Georgia	342	(5,1)	420	(5,5)	475	(3,4)	525	(3,7)	588	(5,1)
Germany	430	(4,9)	508	(3,0)	553	(3,1)	593	(2,3)	647	(2,4)
Hong Kong SAR	460	(4,7)	527	(2,9)	567	(1,6)	605	(1,8)	655	(2,9)
Hungary	427	(6,4)	507	(5,0)	555	(3,1)	599	(3,5)	658	(2,3)
Iceland	388	(2,6)	469	(2,0)	516	(1,2)	558	(2,4)	615	(2,3)
Indonesia	271	(7,5)	351	(4,6)	408	(4,1)	460	(4,6)	529	(3,2)
Iran, Islamic Rep.of	258	(5,3)	357	(4,7)	427	(3,6)	489	(4,6)	567	(2,5)
Israel	325	(11,0)	453	(5,6)	527	(2,4)	582	(2,8)	653	(5,2)
Italy	435	(5,3)	507	(3,0)	554	(3,3)	599	(4,3)	658	(3,3)
Kuwait	148	(10,1)	251	(6,4)	331	(4,7)	411	(4,4)	510	(2,5)
Latvia	433	(9,2)	501	(4,9)	543	(2,7)	585	(3,1)	639	(3,3)
Lithuania	440	(5,1)	500	(2,0)	539	(1,5)	577	(2,2)	627	(4,5)
Luxembourg	442	(2,7)	514	(1,8)	560	(1,9)	603	(1,2)	662	(2,4)
Macedonia, Rep.of	272	(8,4)	369	(4,6)	448	(6,0)	518	(4,5)	599	(7,5)
Moldova, Rep.of	378	(4,1)	457	(4,2)	505	(4,4)	547	(2,2)	606	(3,8)
Morocco	144	(9,6)	244	(7,9)	321	(8,3)	402	(9,1)	503	(7,8)
Netherlands	457	(3,3)	513	(1,8)	549	(1,9)	584	(1,8)	631	(2,1)
New Zealand	374	(3,0)	478	(2,5)	539	(2,2)	592	(2,1)	664	(4,0)
Norway	378	(3,8)	457	(5,5)	503	(3,2)	544	(2,4)	598	(3,7)
Poland	386	(5,8)	470	(3,9)	525	(3,1)	572	(1,7)	635	(3,0)
Qatar	198	(2,9)	284	(1,4)	353	(1,6)	424	(2,2)	509	(4,0)
Romania	317	(12,7)	436	(8,5)	501	(4,5)	554	(3,0)	621	(3,5)
Russian Federation	443	(9,5)	523	(4,4)	569	(4,1)	612	(2,9)	671	(2,7)
Scotland	385	(5,5)	480	(4,9)	532	(4,1)	581	(3,8)	651	(8,4)
Singapore	420	(5,8)	512	(4,9)	565	(4,0)	612	(2,8)	672	(3,2)
Slovak Republic	394	(6,3)	488	(4,0)	539	(4,4)	582	(2,6)	639	(2,9)
Slovenia	395	(3,7)	476	(2,2)	527	(1,9)	571	(1,7)	629	(2,6)
South Africa	108	(3,4)	203	(3,6)	283	(4,8)	384	(9,2)	562	(13,2)
Spain	390	(4,1)	468	(3,4)	517	(2,3)	561	(1,7)	622	(3,8)
Sweden	437	(3,6)	512	(3,4)	554	(2,2)	592	(2,3)	647	(5,5)
Trinidad and Tobago	255	(6,3)	364	(5,3)	443	(6,0)	510	(4,1)	595	(6,6)
United States	409	(7,6)	494	(3,5)	545	(4,2)	592	(3,8)	653	(7,3)

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

1.3.3. Verdeling van de leesprestaties

Als we naar de verdeling van de leesprestaties kijken (tabel 10), blijkt dat het verschil tussen de slechtst en best scorende Vlaamse –en Nederlandse- leerlingen klein is. Er is dus een kleine spreiding. Dit in vergelijking met alle andere landen, ook de andere landen met een hoge gemiddelde score op leesprestatie (zie tabel 2 en tabel 10: vervolg). Rusland, Hong Kong, Canada Alberta, Singapore, Canada Brits Colombië, Luxemburg, Canada Ontario, Italië, Hongarije, Zweden en Duitsland hebben allemaal een hogere gemiddelde score op leesprestatie, maar de verschillen tussen de slechtst en best scorende leerlingen zijn in deze landen groter dan in Vlaanderen.

Er kan bijgevolg worden besloten dat Vlaanderen een relatieve hoge gemiddelde score op leesprestaties heeft (zie tabel 10: vervolg en tabel 2) en er tegelijkertijd voor zorgt om de verschillen tussen de leerlingen tamelijk klein te maken. Er kan meteen worden besloten dat in Vlaanderen de zwakke leerlingen het wel goed doen, maar dat de sterke leerlingen misschien niet maximaal gestimuleerd worden.

Table 10: Distribution of Reading Achievement

Countries **Reading Achievement Distribution**

Chart data						
Country	P5	P5-P25	P25-(Mn-4SE)	Mn+\-4SE	Mn+4SE-P75	P75-P95
South Africa	107,614	95,514	87,375	22,221	71,239	178,278
Morocco	143,922	100,497	66,286	23,751	67,641	100,661
Kuwait	148,151	103,267	70,45	16,864	72,594	99,164
Qatar	197,671	86,807	66,777	4,362	67,924	85,37
Indonesia	270,507	80,979	45,104	16,295	47,518	68,933
Iran	257,673	98,95	58,134	12,353	62,122	77,885
Trinidad and Tobago	255,312	108,476	62,03	19,541	64,667	85,284
Macedonia	271,785	97,116	65,317	16,355	67,184	80,934
Georgia	341,642	78,597	44,32	12,552	47,587	63,583
Romania	317,456	118,794	43,199	20,049	54,392	67,327
Norway	378,473	78,256	36,173	10,213	41,323	54,024
Belgium (French)	381,479	73,457	39,45	10,559	41,96	61,456
Moldavia	378,442	78,156	37,212	12,147	40,985	59,065
PIRLS Scale Avg.						
Iceland	388,237	80,517	39,265	5,157	44,674	56,938
Israel	324,843	128,571	52,353	13,391	62,362	71,418
Spain	389,92	78,192	39,428	9,928	43,382	60,965
Poland	386,17	83,897	44,611	9,423	48,039	62,993
Slovenia	395,031	81,361	40,964	8,35	45,19	58,301
France	406,215	71,489	39,757	8,264	42,63	57,657
Scotland	384,706	94,919	42,149	11,163	48,364	70,126
Slovak Republic	394,085	93,927	37,293	11,018	45,229	57,604
New Zealand	374,381	103,405	49,897	8,064	56,061	71,765
Canada, Quebec	422,327	70,215	34,847	11,039	38,992	54,114
Chinese Taipei	419,782	76,885	34,623	8,161	39,665	54,366
Lithuania	439,584	60,328	33,84	6,561	36,224	49,967
Austria	426,588	71,312	35,997	8,798	39,535	54,251
England	383,017	103,322	48,023	10,241	53,652	75,217
United States	408,526	84,987	39,315	14,194	45,166	60,928
Latvia	432,881	67,703	35,657	9,341	39,188	54,617
Canada, Nova Scotia	406,742	87,909	42,818	8,758	48,008	63,319
Denmark	418,369	86,43	37,014	9,066	43,299	55,274
Bulgaria	397,486	100,556	40,258	17,464	48,405	68,477
Belgium (Flemish)	450,829	60,682	31,606	7,857	33,579	51,083
Netherlands	456,661	55,99	31,46	6,081	33,398	47,251
Germany	430,067	78,27	34,905	8,699	41,33	53,529
Sweden	436,707	74,923	33,091	9,122	38,251	54,443
Hungary	426,555	80,6	37,781	11,905	42,465	59,119
Italy	435,063	72,184	38,358	11,727	41,437	58,989
Canada, Ontario	432,955	77,011	39,775	10,904	42,801	62,796
Luxembourg	442,288	71,74	40,999	4,336	43,568	59,528
Canada, British Columbia	438,967	74,489	39,332	10,501	42,273	62,729
Singapore	419,688	91,888	40,932	11,53	48,282	60,068
Canada, Alberta	445,71	70,534	39,193	9,442	42,132	61,416
Hong Kong SAR	459,978	67,457	31,769	9,416	35,926	50,814
Russian Federation	443,024	79,639	35,372	13,419	40,516	59,476

Table 10: Distribution of Reading Achievement (Continued)

Countries		Average Scale Score		
2a	Russian Federation	h	565	[3,4]
	Hong Kong SAR	h	564	[2,4]
2a	Canada, Alberta	h	560	[2,4]
	Singapore	h	558	[2,9]
2a	Canada, British Columbia	h	558	[2,6]
	Luxembourg	h	557	[1,1]
2a	Canada, Ontario	h	555	[2,7]
	Italy	h	551	[2,9]
	Hungary	h	551	[3,0]
	Sweden	h	549	[2,3]
	Germany	h	548	[2,2]
†	Netherlands	h	547	[1,5]
†2a	Belgium (Flemish)	h	547	[2,0]
2a	Bulgaria	h	547	[4,4]
2a	Denmark	h	546	[2,3]
	Canada, Nova Scotia	h	542	[2,2]
	Latvia	h	541	[2,3]
†2a	United States	h	540	[3,5]
	England	h	539	[2,6]
	Austria	h	538	[2,2]
	Lithuania	h	537	[1,6]
	Chinese Taipei	h	535	[2,0]
	Canada, Quebec	h	533	[2,8]
	New Zealand	h	532	[2,0]
	Slovak Republic	h	531	[2,8]
†	Scotland	h	527	[2,8]
	France	h	522	[2,1]
	Slovenia	h	522	[2,1]
	Poland	h	519	[2,4]
	Spain	h	513	[2,5]
2b	Israel	h	512	[3,3]
	Iceland	h	511	[1,3]
	PIRLS Scale Avg.		500	
	Moldova, Rep.of		500	[0,3]
	Belgium (French)		500	[2,6]
‡	Norway		498	[2,6]
	Romania	i	489	[5,0]
2a	Georgia	i	471	[3,1]
	Macedonia, Rep.of	i	442	[4,1]
	Trinidad and Tobago	i	436	[4,9]
	Iran, Islamic Rep.of	i	421	[3,1]
	Indonesia	i	405	[4,1]
	Qatar	i	353	[1,1]
	Kuwait	i	330	[4,2]
	Morocco	i	323	[5,9]
	South Africa	i	302	[5,6]

†: Met guidelines for sample participation rates only after replacement schools were included (see Exhibit A.7).

‡: Nearly satisfying guidelines for sample participation rates after replacement schools were included (see Exhibit A.7).

2a: National Defined Population covers less than 95% of National Desired Population (see Exhibit A.4).

2b: National Defined Population covers less than 80% of National Desired Population (see Exhibit A.4).

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

h = Country average significantly higher than PIRLS scale average

i = Country average significantly lower than PIRLS scale average

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006

1.4. Meisjes versus jongens

Uit tabel 11 blijkt dat in alle deelnemende West-Europese landen, behalve in Luxemburg en Spanje, de gemiddelde leesprestatie van meisjes significant groter is dan de gemiddelde prestatie van jongens. Dit blijkt ook uit grafiek 1. Hoe steiler de helling van de lijn, hoe groter het verschil is tussen de gemiddelde leesprestatie van meisjes en jongens. In Denemarken, Zweden, Noorwegen, Engeland en vooral in Schotland doen meisjes het zeer veel beter dan jongens. In Vlaanderen –en ook in Wallonië– is het verschil tussen jongens en meisjes echter klein.

Table 11: Average Achievement in Reading by Gender

Countries	Girls				Boys			Difference Girls Higher Average Achievement Than Boys
	2006 Percent of Students	Average Achievement			2006 Percent of Students	Average Achievement		
Luxembourg	49	559	(1,3)		51	556	(1,6)	3 (2,0)
Spain	49	515	(2,6)		51	511	(3,1)	4 (2,8)
Belgium (French)	50	502	(2,8)	h	50	497	(2,9)	5 (2,3)
Belgium (Flemish)	50	550	(2,3)	h	50	544	(2,4)	6 (2,5)
Italy	49	555	(3,3)	h	52	548	(3,3)	7 (2,9)
Netherlands	51	551	(2,0)	h	49	543	(1,6)	7 (2,2)
Germany	49	551	(2,5)	h	51	544	(2,5)	7 (2,6)
Austria	49	543	(2,3)	h	51	533	(2,6)	10 (2,3)
France	49	527	(2,4)	h	51	516	(2,4)	11 (2,5)
Denmark	52	553	(2,8)	h	48	539	(2,7)	14 (3,2)
Sweden	48	559	(2,6)	h	52	541	(2,6)	18 (2,5)
Norway	49	508	(2,8)	h	51	489	(3,1)	19 (3,2)
England	50	549	(3,0)	h	50	530	(2,8)	19 (2,7)
Scotland	51	538	(3,6)	h	49	516	(3,1)	22 (3,8)
International Average	49	509	(0,6)	h	50	492	(0,6)	17 (0,5)

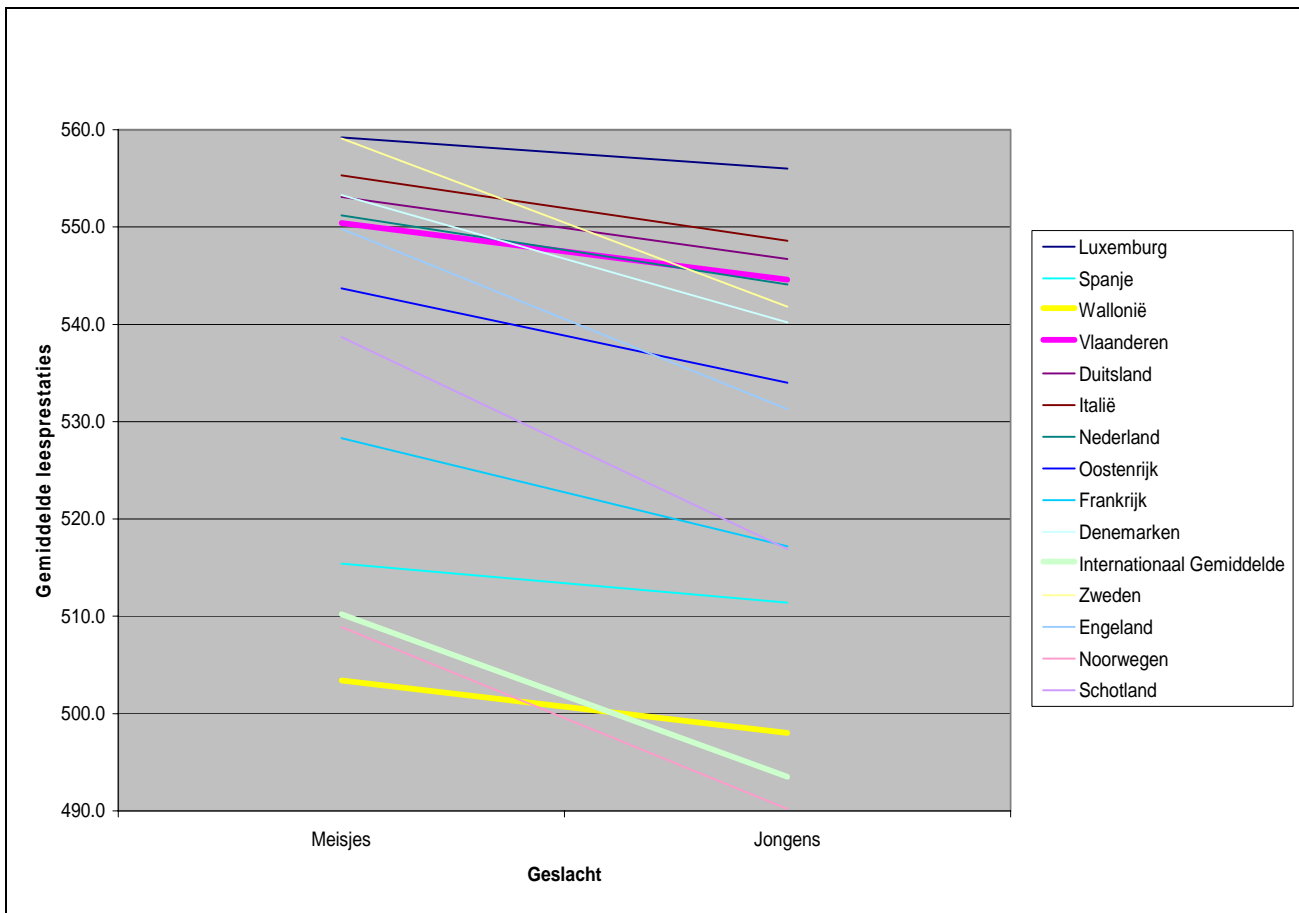
h= Average significantly higher than other gender

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

Grafiek 1: Het verschil tussen meisjes en jongens voor begrijpend lezen

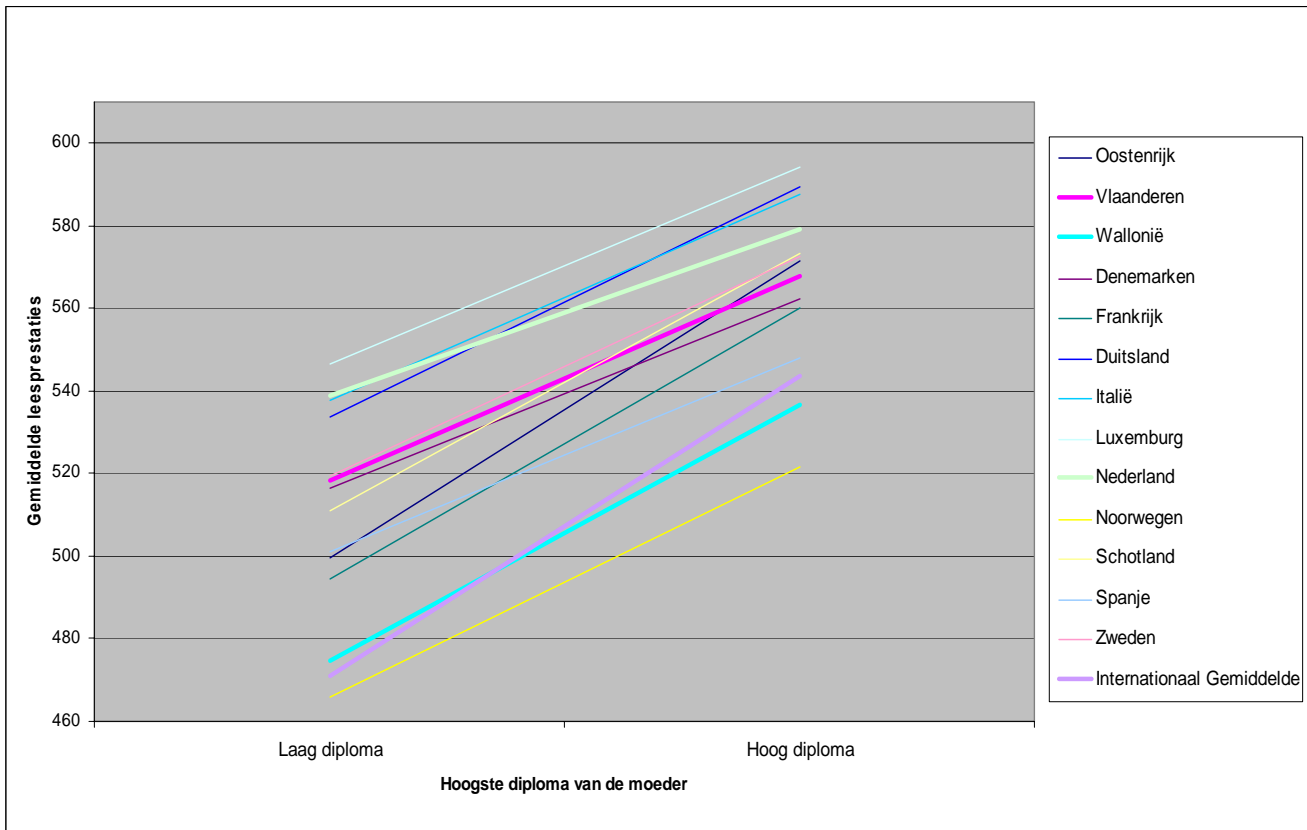

1.5. Socio-culturele achtergrond van de leerlingen

Hoe zit het met de ongelijkheid in Vlaanderen? Om een antwoord te vinden op deze vraag kijken we ten eerste naar het diploma van de moeder. Vervolgens bespreken we het aantal boeken dat men thuis heeft. Ten slotte wordt de thuistaal behandeld.

1.5.1. Diploma van de moeder

Grafiek 2: De samenhang tussen het hoogste diploma van de moeder en begrijpend lezen

In grafiek 2 zien we de ongelijkheid in leesscore in functie van het hoogste diploma dat de moeder behaalde voor de West-Europese landen. Een laag diploma betekent hier een diploma lager secundair onderwijs of minder. Een hoog diploma betekent een diploma hoger onderwijs. We zien dat voor alle opgenomen landen de leerlingen lager scoren wanneer hun moeder een lager diploma heeft. Het verschil in leesscore tussen kinderen van een moeder met een laag diploma en kinderen van een moeder met een hoog diploma is het kleinst in Nederland en het grootst in Oostenrijk (zie tabel 12). (Engeland wordt verder niet opgenomen bij deze variabele omwille van het hoge percentage (53.6%) ontbrekende gegevens). Slechts in vier van de West-Europese landen is het verschil kleiner dan in Vlaanderen. In Wallonië is het verschil relatief groot. Tabel 13 bevat meer gedetailleerde informatie.

Tabel 12: Gemiddelde leesscore en percentage van de leerlingen met laag opgeleide en hoog opgeleide moeder in aflopende volgorde van verschil

West-Europese Landen	Laag diploma		Hoog diploma		Verskil
	Gem.	%	Gem.	%	
Internationaal Gem.	470,95	28.8	543,78	29.9	-72,83
Oostenrijk	499,58	10.0	571,35	15.2	-71,77
Frankrijk	494,51	18.4	560,18	31.1	-65,67
Schotland	510,91	15.8	573,22	38.3	-62,32
Wallonië	474,60	26.2	536,71	37.8	-62,11
Duitsland	533,67	44.4	589,53	15.9	-55,86
Noorwegen	465,85	8.0	521,46	47.7	-55,61
Zweden	519,54	9.2	572,62	43.6	-53,07
Italië	537,79	43.2	587,70	12.0	-49,92
Vlaanderen	518,19	16.4	567,90	48.6	-49,72
Luxemburg	546,68	52.3	594,36	16.8	-47,68
Spanje	501,06	41.1	547,94	32.8	-46,88
Denemarken	516,37	13.1	562,33	63.4	-45,96
Nederland	538,79	25.6	579,18	30.8	-40,40

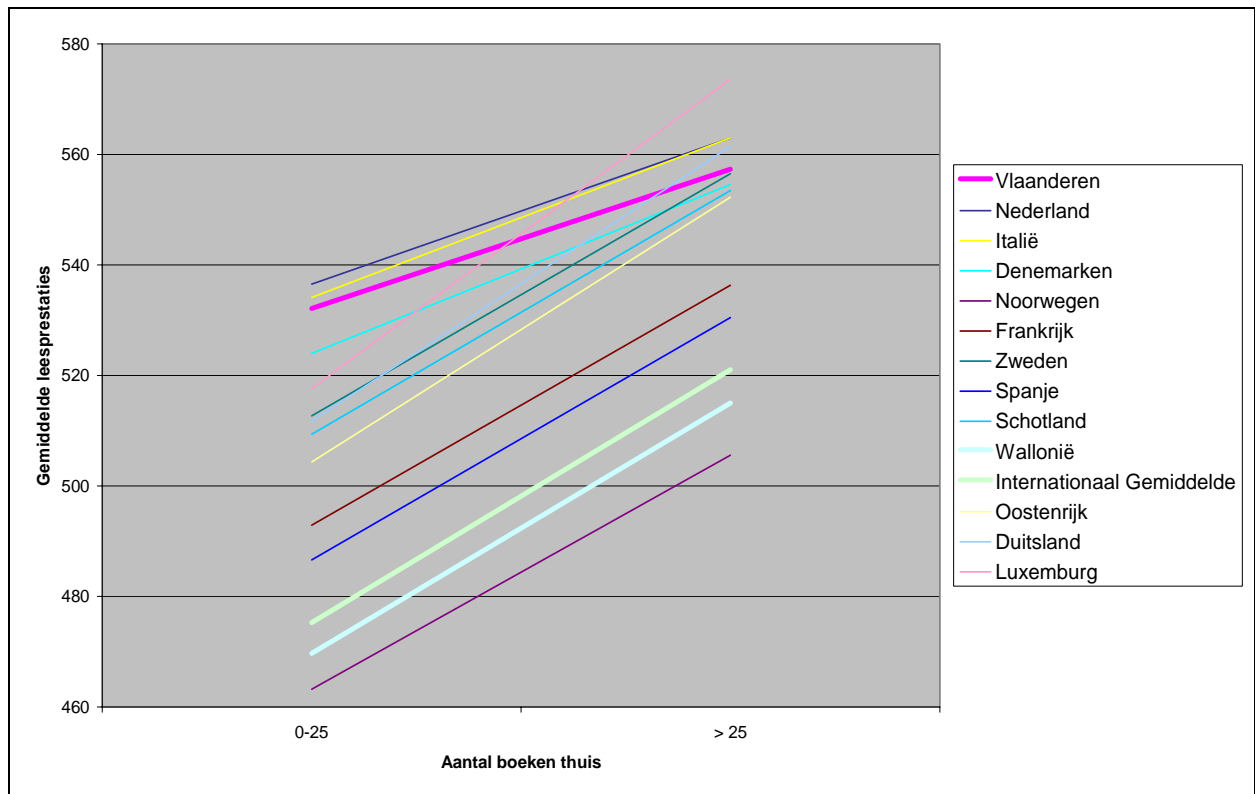
Tabel 13: Hoogste diploma van de moeder: gemiddelde leesscore en percentage

West-Europese landen	Steekproef-grootte	Valide aantal	Diploma lager onderwijs of geen diploma		Diploma Lager Secundair Onderwijs		Diploma Hoger Secundair Onderwijs		Specialisatie Secundair Onderwijs		Net-universitair hoger onderwijs kortetype		Hoger onderwijs lange type=universiteit		Doctoraat		Net van toepassing		Net bevrraagd		Geen antwoord	
			Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%
Oostenrijk	5067	4665	466.0	0.9	502.9	9.1	540.8	67.2	554.1	7.1	559.9	8.2	572.8	1.1	587.0	5.9	483.4	0.5	509.0	3.9	494.0	3.8
Vlaanderen	4479	4061	506.4	3.6	521.5	12.8	542.0	33.4	/	/	561.9	29.2	576.2	20.4	/	/	543.4	0.6	514.0	3.5	517.4	6.5
Wallonië	4552	3790	465.1	7.2	478.2	19.0	499.5	25.2	484.9	8.9	534.9	32.4	/	/	547.6	5.4	465.8	1.9	486.1	10.1	465.6	6.7
Denemarken	4001	3259	505.5	4.2	521.5	8.9	550.0	14.4	537.6	7.0	555.0	26.6	561.0	25.4	582.4	11.4	527.1	2.2	519.0	5.7	526.6	13.0
Frankrijk	4404	3807	492.6	6.3	495.5	12.1	520.3	45.3	541.9	1.4	552.6	11.3	549.0	4.3	568.8	15.5	483.1	3.9	494.1	7.6	491.8	5.9
Duitsland	7899	5767	484.6	2.9	537.1	41.5	565.4	39.1	/	/	586.1	6.5	590.3	8.5	607.0	0.9	475.4	0.6	512.8	12.5	544.0	12.8
Italië	3581	3251	509.4	5.7	542.1	37.5	561.8	37.6	561.1	6.4	556.7	0.9	586.2	2.0	591.1	9.1	535.1	0.8	509.4	3.4	536.0	5.2
Luxemburg	5101	4281	531.7	11.7	551.0	40.6	580.1	22.2	566.0	2.1	593.2	6.0	594.0	8.5	598.7	2.3	550.2	6.6	531.8	7.1	529.1	9.0
Nederland	4156	2588	507.1	1.6	540.9	24.0	554.8	39.9	564.2	3.1	/	/	574.2	23.2	594.4	7.6	578.5	0.6	530.5	32.7	532.3	7.0
Noorwegen	3837	3351	435.1	0.7	468.8	7.3	485.0	25.7	493.3	18.4	521.2	8.8	519.6	35.2	539.8	3.7	454.1	0.2	472.7	6.9	475.1	4.8
Schotland	3775	1656	506.6	11.2	521.4	4.6	538.2	35.2	542.2	7.8	555.5	13.0	581.9	24.0	590.3	1.3	524.4	3.0	512.1	48.1	517.5	8.0
Spanje	4094	2378	483.1	7.7	505.2	33.4	530.4	25.6	/	/	530.5	9.8	546.6	11.0	563.4	12.0	373.0	0.6	500.5	37.9	495.8	4.8
Zweden	4394	3554	476.6	0.9	524.2	8.3	543.1	25.3	550.9	21.4	564.5	15.8	572.6	18.4	586.3	9.4	516.2	0.5	518.5	6.2	529.8	12.9
Internationaal Gem	4864	3820	457.5	10.7	478.9	18.1	508.4	32.9	522.2	12.2	533.5	10.7	546.4	14.0	557.9	5.2	473.4	1.7	475.4	14.1	475.8	7.8

Noot: / betekent niet bevrraagd in dat land.

1.5.2. Het aantal boeken thuis

Grafiek 3: De samenhang tussen het aantal boeken thuis en begrijpend lezen

De samenhang tussen het aantal boeken thuis en de prestaties van begrijpend lezen in het vierde leerjaar is duidelijk te zien in grafiek 3. Daarin vergelijken we de prestaties van kinderen die thuis meer dan 25 boeken hebben met die van de kinderen bij wie er thuis 25 of minder boeken zijn. In tabel 14 zien we dat het verschil in prestatie tussen deze twee groepen leerlingen in Luxemburg het grootst is. Ook in Wallonië is de kloof nogal groot. Vlaanderen houdt deze kloof het kleinst, samen met Nederland. (Engeland is opnieuw weggelaten wegens meer dan de helft (53.6%) ontbrekende gegevens). Meer gedetailleerde gegevens zijn opgenomen in tabel 15.

Tabel 14: Gemiddelde score per aantal boeken thuis

West-Europese Landen	Aantal boeken thuis		Verschil
	0-25	> 25	
Vlaanderen	532,11	557,33	-25,22
Nederland	536,51	562,98	-26,47
Italië	534,14	563,03	-28,89
Denemarken	523,98	554,56	-30,58
Noorwegen	463,19	505,55	-42,36
Frankrijk	492,93	536,33	-43,40
Zweden	512,67	556,53	-43,87
Spanje	486,61	530,48	-43,87
Schotland	509,39	553,50	-44,11
Wallonië	469,70	514,99	-45,30
Internationaal Gem.	475,26	521,02	-45,76
Oostenrijk	504,34	552,25	-47,91
Duitsland	511,70	561,43	-49,74
Luxemburg	517,63	573,59	-55,95

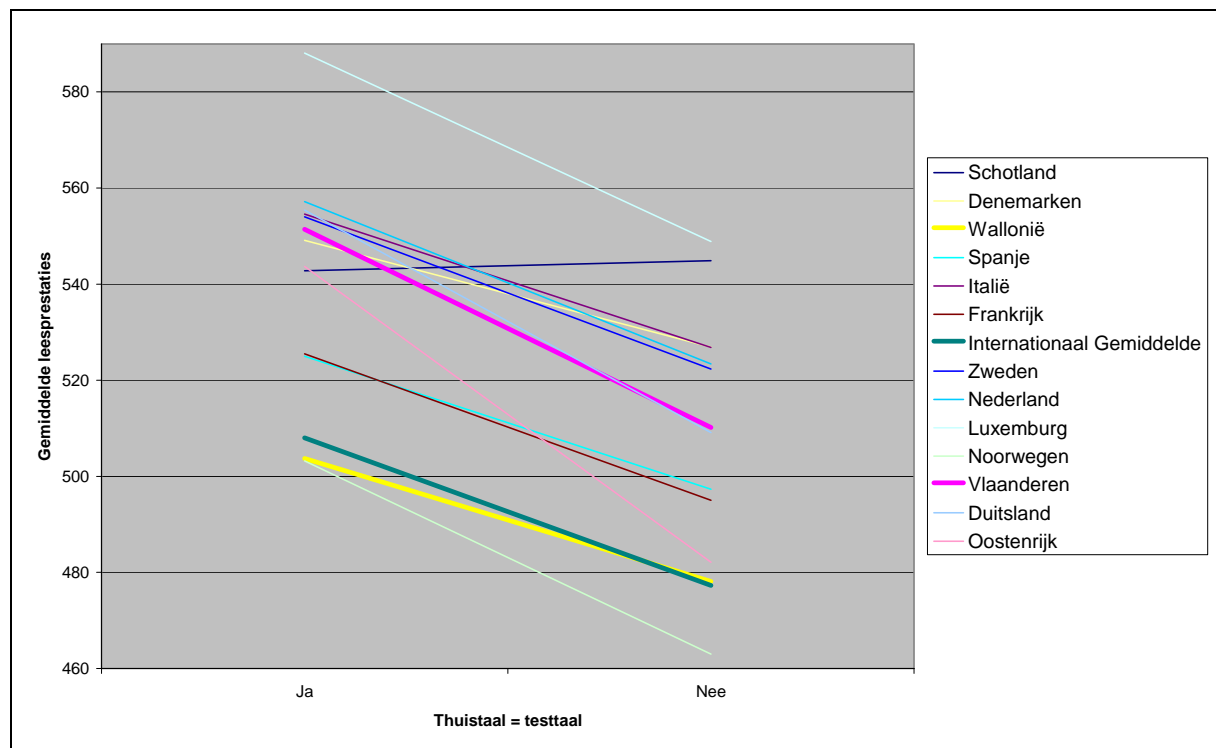
Tabel 15: Percentages per categorie aantal boeken thuis

West-Europese Landen	Aantal boeken thuis				
	0-10	11-25	26 - 100	101 - 200	> 200
Vlaanderen	15.2	19.1	35.4	14.1	16.1
Nederland	11.4	15.2	30.0	17.2	26.2
Italië	13.4	19.2	34.0	14.8	18.5
Denemarken	8.0	10.9	30.7	19.7	30.8
Noorwegen	3.0	7.3	28.3	22.8	38.6
Frankrijk	10.3	15.7	35.6	17.6	20.8
Zweden	3.2	7.2	26.7	21.1	41.8
Spanje	5.3	16.0	35.0	18.3	25.4
Schotland	9.6	15.0	34.7	18.4	22.4
Wallonië	13.2	14.1	37.7	35.0	/
Internationaal Gem.	17.1	17.5	31.2	15.0	19.7
Oostenrijk	8.9	15.6	36.3	16.7	22.5
Duitsland	4.6	11.9	32.1	19.7	31.7
Luxemburg	10.0	13.7	29.7	16.7	29.9

Noot: / betekent niet bevroegd in dat land.

1.5.3. Thuistaal

Grafiek 4: De rol van de thuistaal bij begrijpend lezen

In grafiek 4 zien we dat de thuistaal een belangrijke rol speelt bij de leesvaardigheid in die zin dat kinderen die thuis de taal spreken waarin de test wordt afgenomen, het beter doen dan kinderen die thuis een andere spreken. Oostenrijk vertoont de grootste kloof. Maar ook Duitsland, Vlaanderen, Noorwegen en Luxemburg horen bij de landen met een grote kloof. Denemarken en Wallonië daarentegen houden van de West-Europese landen de kloof het kleinst. Alleen Schotland vertoont een nog kleinere kloof én in dat land presteren leerlingen die thuis een andere taal spreken dan de testtaal zelfs iets beter dan leerlingen van wie de testtaal ook de thuistaal is. (Engeland is opnieuw weggelaten wegens meer dan de helft (53.6%) ontbrekende gegevens).

Tabel 16: Gemiddelde score en percentage thuistaal is testtaal

West-Europese Landen	Ja		Nee		Verskil
	Gem.	%	Gem.	%	
Schotland	542.8	98.8	544.9	1.2	-2.1
Denemarken	549.1	97.6	526.9	2.4	22.2
Wallonië	503.7	94.9	478.1	5.1	25.6
Spanje	525.0	87.2	497.3	12.8	27.7
Italië	554.6	95.7	526.8	4.3	27.8
Frankrijk	525.5	97.7	495.0	2.3	30.5
Internationaal Gem.	508.0	89.4	477.3	10.6	30.7
Zweden	554.0	95.0	522.3	5.0	31.7
Nederland	557.2	96.4	523.4	3.6	33.8
Luxemburg	588.1	27.7	548.9	72.3	39.2
Noorwegen	503.2	94.9	463.0	5.1	40.2
Vlaanderen	551.4	93.9	510.2	6.1	41.2
Duitsland	555.4	95.7	509.1	4.3	46.3
Oostenrijk	543.7	94.1	482.1	5.9	61.6

Als men tabel 16 bekijkt, heeft men de indruk dat vooral de landen waar er een Germaanse taal gesproken wordt anderstaligen moeilijker integreren, terwijl dit voor landen met een Romaanse (en een Angelsaksische) taal vlotter verloopt. Wellicht speelt de vertrouwdheid van de allochtonen met de nieuwe landstaal bij de aanvang van de migratie een rol.

1.6. Attitude van de leerlingen ten opzichte van lezen

Per West-Europees land geven we de percentages leerlingen met een zeer positieve, een matig positieve en een negatieve houding ten opzichte van lezen (zie tabel 17). De indeling van de leerlingen gebeurde aan de hand van de mate waarin ze akkoord gingen met vijf uitspraken van het type “*Ik lees alleen wanneer het moet*” of “*Ik vind lezen saai*”. Op basis van die gegevens werden de leerlingen ingedeeld in de drie bovengenoemde categorieën naargelang ze laag, matig of hoog scoorden op attitude tegenover lezen.

Vlaanderen staat, tussen de West-Europese landen, op de laatste plaats wat betreft het percentage leerlingen met een zeer positieve houding ten opzichte van lezen en -samen met Nederland- op de eerste plaats wat betreft het percentage leerlingen met een negatieve attitude.

Slechts 38% van de Vlaamse leerlingen heeft een zeer positieve houding ten opzichte van lezen (internationaal gemiddelde: 49%), 46% een matig positieve (internationaal gemiddelde: 44%) en 16% heeft een negatieve houding ten opzichte van lezen (internationaal gemiddelde: 8%). De leerlingen uit Wallonië vertonen samen met die uit Italië, Duitsland, Frankrijk en Spanje een duidelijk positievere houding tegenover lezen.

Table 17: Index of Students' Attitudes Toward Reading (SATR)

Countries	High SATR		Medium SATR		Low SATR	
	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement
Italy	64 (1,4)	565 (3,0)	31 (1,2)	531 (3,4)	5 (0,5)	520 (6,1)
Germany	58 (1,1)	569 (2,5)	35 (1,0)	533 (2,5)	8 (0,4)	516 (4,1)
France	57 (0,9)	542 (2,3)	38 (0,8)	498 (2,2)	4 (0,4)	485 (5,9)
Spain	56 (1,1)	528 (2,1)	40 (1,0)	497 (3,1)	4 (0,4)	492 (6,7)
Belgium (French)	52 (1,0)	521 (2,9)	42 (0,9)	479 (2,9)	6 (0,4)	475 (5,1)
Austria	50 (1,2)	557 (2,7)	40 (1,0)	524 (2,7)	10 (0,7)	510 (3,8)
Norway	47 (1,3)	519 (2,4)	45 (1,2)	487 (2,9)	8 (0,8)	469 (5,8)
Sweden	45 (1,2)	571 (2,9)	44 (1,0)	535 (2,3)	10 (0,6)	519 (3,5)
Scotland	42 (1,4)	558 (3,5)	44 (1,1)	511 (3,1)	14 (1,0)	491 (4,8)
England	40 (1,4)	576 (3,4)	45 (1,1)	520 (2,7)	15 (0,8)	509 (3,7)
Luxembourg	40 (0,6)	581 (1,8)	45 (0,6)	545 (1,5)	15 (0,5)	533 (2,5)
Denmark	39 (1,3)	568 (2,7)	49 (1,1)	535 (2,7)	12 (0,7)	525 (4,7)
Netherlands	39 (1,1)	567 (2,2)	45 (0,9)	539 (1,4)	16 (0,7)	524 (2,7)
Belgium (Flemish)	38 (1,2)	567 (2,2)	46 (1,0)	540 (2,2)	16 (0,8)	521 (2,5)
International Avg.	49 (0,2)	525 (0,5)	44 (0,2)	482 (0,6)	8 (0,1)	489 (1,0)

Based on students' agreement with the following: I read only if I have to, I like talking about books with other people, I would be happy if someone gave me a book as a present, I think reading is boring, and I enjoy reading. Average is computed on a 4-point scale: Disagree a lot = 1, Disagree a little = 2, Agree a little = 3, and Agree a lot = 4. Responses for negative statements were reverse-coded. High level indicates an average of greater than 3 through 4. Medium level indicates an average of 2 through 3. Low level indicates an average of 1 to less than 2.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

2. Een aantal verklarende elementen

In het eerste onderdeel hebben we de belangrijkste internationale resultaten van PIRLS 2006 gegeven en toegelicht. We zullen in dit tweede onderdeel voorlopige verklaringen proberen te geven voor deze resultaten. Grondige analyses moeten nog worden uitgevoerd. Dus er zullen hier hypothesen worden weergegeven.

Er werd reeds aangegeven dat er in PIRLS 2006 informatie wordt verzameld over de leesprestaties en over de thuis-, school- en klasomgeving. Het PIRLS-onderzoek bestudeert dus hoe verschillende thuis- en schoolfactoren de prestaties van leerlingen beïnvloeden (zie PIRLS: Voorstelling). We zullen eerst enkele kenmerken van de leerlingen behandelen als mogelijke verklarende factor. Vervolgens worden enkele thuisfactoren besproken en als laatste zeggen we iets over een paar schoolfactoren.

2.1. Kenmerken van de leerlingen

2.1.1. Leeftijd (*m.i.v. een gecorrigeerde rangschikking van de landen*)

In PIRLS worden in principe leerlingen uit het vierde leerjaar van het lager onderwijs van verschillende landen vergeleken. Uit de resultaten blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de deelnemende leerlingen verschilt tussen de landen (zie tabel 1 bij PIRLS: voorstelling). Dit is ondermeer het gevolg van het feit dat in twee landen (Luxemburg en Zuid-Afrika) leerlingen van het vijfde leerjaar deelgenomen hebben. Ook allerlei verschillen tussen de onderwijssystemen en enige variatie in het afnamemoment van de toets spelen een rol.

Als men de samenhang tussen de gemiddelde leeftijd en de gemiddelde prestatiescore over alle landen berekent, blijkt die licht negatief te zijn (zie tabel 18). Dit betekent dat de leerlingen van de sterk presterende landen gemiddeld iets jonger zijn dan die van de zwak presterende landen. Desondanks *vertekenen* de verschillen tussen de landen wat betreft de gemiddelde leeftijd de algemene rangschikking van de landen.

Het grote belang van de leeftijd blijkt immers zeer duidelijk als men de resultaten voor PIRLS 2001 en voor PIRLS 2006 vergelijkt, en meer specifiek als men de samenhang tussen de vooruitgang of de achteruitgang inzake de leesvaardigheid over die periode van vijf jaar en de toename of afname van de gemiddelde leeftijd tussen die twee momenten per land bekijkt (zie tabel 18 en 19). Die samenhang bedraagt 0,53. Dit betekent dus dat de toename of de afname van de gemiddelde leeftijd een belangrijke verklaring voor de vooruitgang of achteruitgang van een land inzake het prestatieniveau is.

Het lijkt dan ook aangewezen te corrigeren voor het feit dat de gemiddelde leeftijd van de leerlingen tussen de landen in PIRLS 2006 nogal varieert. Op basis van de beschikbare informatie mogen we aannemen dat de leerlingen van een bepaald land op één jaar tijd ongeveer 42 punten vooruitgaan (zie o.m. Rindermann, 2007)³. Onder meer op basis van Zweeds onderzoek mogen we aannemen dat één derde van die vooruitgang het gevolg is van het feit dat men één jaar ouder wordt en dat twee derden het resultaat is van een bijkomend jaar onderwijs (cf. emailbericht van J.E. Gustafsson op 16/11/2007). Dit betekent dus dat we per jaar dat de leerlingen ouder zijn 14 punten moeten aftrekken en dat we voor de twee landen die met een vijfde leerjaar deelnamen, nog 28 punten extra moeten aftrekken.

Als we dit doen, bekomen we de gecorrigeerde scores die in tabel 20 opgenomen zijn. De nieuwe rangordening wordt aangevoerd door Hong Kong, gevolgd door drie Canadese provincies en Italië. Vlaanderen komt op de achtste plaats (op 45), onmiddellijk voorafgegaan

³ Rindermann, H. (2007). The g-Factor of International Cognitive Ability Comparisons: The Homogeneity of Results in PISA, TIMSS, PIRLS and IQ-Tests Across Nations. *European Journal of Personality*, 21, pp. 1-40 [www.interscience.wiley.com].

door Rusland en Singapore. Binnen de West-Europese landen komt Vlaanderen op de tweede plaats en Nederland op de derde. Luxemburg zakt naar de positie juist voor Wallonië (zie tabel 21).

De tabellen 20 en 21 bevatten *o.i. een meer verantwoorde rangschikking dan degene die internationaal gepubliceerd wordt* (althans als we mogen aannemen dat één jaar ouder worden in alle landen ongeveer gelijkaardige effecten heeft).

Table 18: Correlations between Average Achievement and Average Age. Grade 4 (N=28)

	Reading 2001	Reading 2006	Reading change	Age 2001	Age 2006	Age change
Reading 2001	1.00					
Reading 2006	.958(**)	1.00				
Reading change	.194	.468(*)	1.00			
Age 2001	-.265	-.367	-.437(*)	1.00		
Age 2006	-.095	-.153	-.229	.914(**)	1.00	
Age change	.424(*)	.537(**)	.530(*)	-.292	.121	1.00

Table 19: Average reading achievement and average age of students for countries in PIRLS 2001 and PIRLS 2006 decreasing in difference between achievement in 2006 and 2001

Countries	Achievement (2006)	Achievement (2001)	Difference	Age (2006)	Age (2001)	Difference
Russian Federation	565	528	37	10.8	10.3	0.5
Hong Kong SAR	564	528	36	10.0	10.2	-0.2
Singapore	558	528	30	10.4	10.1	0.3
Slovenia	522	502	20	9.9	9.8	0.1
Slovak Republic	531	518	13	10.4	10.3	0.1
Italy	551	541	10	9.7	9.8	-0.1
Germany	548	539	9	10.5	10.5	0.0
Moldova, Rep.of	500	492	8	10.9	10.8	0.1
Hungary	551	543	8	10.7	10.7	0.0
Iran, Islamic Rep. Of	421	414	7	10.2	10.4	-0.2
Canada, Ontario	554	548	6	9.8	9.9	-0.1
Israel	512	509	3	10.1	10	0.1
New Zealand	532	529	3	10.0	10.1	-0.1
Macedonia, Rep. Of	442	442	0	10.6	10.7	-0.1
Scotland	527	528	-1	9.9	9.8	0.1
Norway	498	499	-1	9.8	10	-0.2
Iceland	511	512	-1	9.8	9.7	0.1
United States	540	542	-2	10.1	10.2	-0.1
Bulgaria	547	550	-3	10.9	10.9	0.0
France	522	525	-3	10.0	10.1	-0.1
Latvia	541	545	-4	11.0	11	0.0
Canada, Quebec	533	537	-4	10.1	10.2	-0.1
Lithuania	537	543	-6	10.7	10.9	-0.2
Netherlands	547	554	-7	10.3	10.3	0.0
Sweden	549	561	-12	10.9	10.8	0.1
England	539	553	-14	10.3	10.2	0.1
Romania	489	512	-23	10.9	11.1	-0.2
Morocco	323	350	-27	10.8	11.2	-0.4

Tabel 20: Leesprestatie en leeftijd per land geordend op voor leeftijdsverschillen gecorrigeerde leesscore

Landen	Schaalscore	Leeftijd	Scorecorrectie
Hong Kong SAR	564	10.0	568,26
<i>Canada, Alberta</i>	560	9.9	565,66
<i>Canada, Brits Colombië</i>	558	9.8	565,06
<i>Canada, Ontario</i>	555	9.8	562,06
Italië	551	9.7	559,46
Russische Federatie	565	10.8	558,06
Singapore	558	10.4	556,66
VLAANDEREN	547	10.0	551,26
Nederland	547	10.3	547,06
<i>Canada, Nova Scotia</i>	542	10.0	546,26
Hongarije	551	10.7	545,46
Duitsland	548	10.5	545,26
Verenigde Staten	540	10.1	542,86
Zweden	549	10.9	540,66
Engeland	539	10.3	539,06
Bulgarije	547	10.9	538,66
Oostenrijk	538	10.3	538,06
China Taipei	535	10.1	537,86
Denemarken	546	10.9	537,66
Nieuw-Zeeland	532	10.0	536,26
<i>Canada, Quebec</i>	533	10.1	535,86
Schotland	527	9.9	532,66
Litouwen	537	10.7	531,46
Letland	541	11.0	531,26
Slovakije	531	10.4	529,66
Slovenië	522	9.9	527,66
Frankrijk	522	10.0	526,26
Polen	519	9.9	524,66
Spanje	513	9.9	518,66
IJsland	511	9.8	518,06
Israël	512	10.1	514,86
Luxemburg	557	11.4	513,66
WALLONIË	500	9.9	505,66
Noorwegen	498	9.8	505,06
Moldavië	500	10.9	491,66
Roemenië	489	10.9	480,66
Georgië	471	10.1	473,86
Trinidad en Tobago	436	10.1	438,86
Macedonië	442	10.6	437,86
Iran	421	10.2	422,46
Indonesië	405	10.4	403,66
Qatar	353	9.8	360,06
Koeweit	330	9.8	337,06
Marokko	323	10.8	316,06
Zuid-Afrika	302	11.9	251,66

Tabel 21: Leesprestatie en leeftijd per West-Europees land geordend op voor leeftijdsverschillen gecorrigeerde leesscore

West-Europese landen	Schaalscore	Leeftijd	Schaalcorrectie
Italië	551	9.7	559.0
VLAANDEREN	547	10.0	550.8
Nederland	547	10.3	546.6
Duitsland	548	10.5	544.8
Zweden	549	10.9	540.2
Engeland	539	10.3	538.6
Oostenrijk	538	10.3	537.6
Denemarken	546	10.9	537.2
Schotland	527	9.9	532.2
Frankrijk	522	10.0	525.8
Spanje	513	9.9	518.2
Luxemburg	557	11.4	513,2
WALLONIË	500	9.9	505.2
Noorwegen	498	9.8	504.6

2.1.2. Voorschoolse geletterdheid (“early literacy skills”)

De voorschoolse geletterdheid gaat over de vraag (door de ouders beantwoord) hoe goed de leerling vóór de instap in het eerste leerjaar in staat was om: de meeste letters van het alfabet te herkennen, enkele woorden te lezen, zinnen te lezen, letters van het alfabet te schrijven en enkele woorden te schrijven. Op basis van die gegevens werden de leerlingen in vier categorieën ingedeeld: helemaal niet, niet erg goed, redelijk goed, heel erg goed.

Tabel 22 geeft de percentages van de leerlingen weer in deze vier categorieën. Het blijkt dat Vlaanderen de laatste plaats inneemt wat betreft ‘heel erg goed’. Wat het percentage leerlingen betreft dat helemaal niet geletterd was bij de start van het lager onderwijs, bekleedt Vlaanderen in de West-Europese ranglijst een eerste plaats.

Slechts 11% van de Vlaamse leerlingen was heel erg goed geletterd bij de start van het lager onderwijs (internationaal gemiddelde: 31%), 29% gematigd goed (internationale gemiddelde: 35%), 34% niet zo goed (internationale gemiddelde: 23%) en 25% van de leerlingen was helemaal niet voorschools geletterd (internationale gemiddelde: 12%). Vooral Spanje, maar ook Zweden, Denemarken, Frankrijk en Wallonië vertonen een grote voorschoolse geletterdheid.

Table 22: How Well Students Could Perform Beginning Literacy Activities When They Entered School

Countries	Very Well		Moderately Well		Not Very Well		Not at All			
	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement		
Spain	s 51	(1,2)	537	(3,6)	35 (1,0)	510 (3,2)	11 (0,8)	489 (4,9)	3 (0,4)	487 (12,4)
Sweden	34	(1,0)	576	(2,6)	36 (0,9)	549 (3,1)	24 (1,0)	534 (3,3)	6 (0,5)	508 (5,8)
Denmark	34	(0,9)	573	(2,5)	43 (1,1)	546 (2,5)	20 (0,9)	519 (3,6)	4 (0,4)	508 (8,4)
France	31	(1,0)	542	(2,9)	41 (0,9)	522 (2,7)	23 (0,8)	510 (2,7)	5 (0,4)	502 (8,6)
Belgium (French)	27	(0,9)	510	(3,9)	37 (0,8)	500 (3,1)	26 (0,8)	497 (3,9)	10 (0,7)	498 (5,4)
Norway	23	(0,9)	530	(2,9)	28 (0,7)	504 (3,7)	29 (0,7)	491 (3,6)	20 (1,0)	476 (4,7)
Italy	22	(0,8)	572	(3,9)	38 (0,8)	555 (3,4)	27 (0,7)	546 (3,4)	13 (0,5)	540 (4,0)
Luxembourg	21	(0,5)	570	(3,0)	37 (0,7)	555 (2,1)	30 (0,7)	560 (1,8)	12 (0,4)	559 (3,0)
Scotland	s 19	(1,1)	557	(4,5)	45 (1,2)	546 (4,4)	25 (1,2)	531 (5,2)	11 (0,7)	528 (9,0)
Austria	18	(0,6)	548	(4,3)	31 (0,8)	540 (2,6)	33 (0,8)	538 (2,3)	17 (0,7)	536 (3,4)
Germany	15	(0,7)	564	(2,9)	32 (0,8)	552 (2,7)	34 (0,6)	551 (2,8)	18 (0,9)	551 (3,6)
Netherlands	s 14	(0,7)	576	(3,0)	35 (1,1)	555 (2,4)	35 (0,9)	551 (2,3)	16 (0,9)	550 (3,5)
Belgium (Flemish)	11	(0,6)	558	(4,2)	29 (0,8)	545 (2,5)	34 (0,8)	548 (2,1)	25 (0,9)	549 (2,7)
England	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
International Avg.	31	(0,2)	525	(0,6)	35 (0,2)	499 (0,6)	23 (0,1)	484 (0,8)	12 (0,2)	474 (1,3)

Based on parents' assessments of how well their child could do the following when he/she began primary school: recognize most of the letters of the alphabet, write letters of the alphabet, read some words, write some words, and read sentences. Average is computed across the 5 items based on a 4-point scale: Not at all = 1, Not very well = 2, Moderately well = 3, and Very well = 4. Very well indicates an average response score of greater than 3.25 through 4. Moderately well indicates an average response score of greater than 2.5 through 3.25. Not very well indicates an average of 1.75 through 2.5. Not at all indicates an average of 1 to less than 1.75.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An “s” indicates data are available for 50-69% of the students. An “x” indicates data are available for less than 50% of the students.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

2.2. Thuisfactoren

2.2.1. Attitude van de ouders ten opzichte van lezen

Per West-Europees land werden de percentages leerlingen berekend van wie de ouders een zeer positieve, een matig positieve en een negatieve attitude ten opzichte van lezen hebben (zie tabel 23). De indeling van de leerlingen in deze categorieën gebeurde aan de hand van de mate waarin hun ouders akkoord gingen met vijf uitspraken van het type “*Ik lees alleen wanneer het moet*” of “*Lezen is een belangrijke bezigheid bij mij thuis*”.

Zowel voor een zeer positieve als een matig positieve houding ten opzichte van lezen scoort Vlaanderen onder het internationale gemiddelde. Vlaanderen staat op de laatste plaats wat betreft het percentage van leerlingen van wie de ouders een zeer positieve attitude ten opzichte van lezen hebben. Wat het percentage van studenten betreft van wie de ouders een negatieve attitude hebben, neemt Vlaanderen in de ranglijst van West-Europese landen de eerste plaats in.

Slechts 49% van de Vlaamse leerlingen heeft ouders met een zeer positieve attitude ten opzichte van lezen (internationale gemiddelde: 52%), 38% een matig positieve (internationale gemiddelde: 41%) en 13% heeft ouders met een negatieve attitude ten opzichte van lezen (internationale gemiddelde: 7%). De Scandinavische landen, Schotland en Nederland scoren hier hoog.

Table 23: Index of Parents' Attitudes Toward Reading (PATR)

Countries	High PATR				Medium PATR				Low PATR			
	2006 Percent of Students	Average Achievement			2006 Percent of Students	Average Achievement			2006 Percent of Students	Average Achievement		
Sweden	71	(0,9)	559	(2,3)	24	(0,8)	535	(3,3)	5	(0,5)	521	(6,3)
Norway	71	(1,0)	508	(2,6)	24	(1,0)	485	(4,2)	5	(0,5)	471	(7,6)
Scotland	s 70	(1,4)	552	(3,9)	24	(1,2)	525	(4,7)	6	(0,8)	505	(9,8)
Denmark	70	(1,0)	557	(2,4)	25	(0,9)	531	(3,5)	6	(0,5)	513	(8,4)
Netherlands	s 68	(1,3)	563	(1,8)	25	(1,2)	542	(2,7)	7	(0,5)	530	(4,0)
Spain	s 61	(1,4)	533	(2,5)	34	(1,2)	506	(4,0)	5	(0,6)	494	(7,2)
Germany	r 60	(1,3)	567	(2,0)	33	(1,2)	537	(2,7)	7	(0,5)	517	(4,4)
Austria	56	(0,9)	555	(2,1)	35	(0,8)	525	(3,0)	10	(0,5)	517	(4,2)
Italy	55	(1,1)	570	(2,7)	36	(0,9)	540	(4,3)	9	(0,6)	529	(5,8)
Luxembourg	53	(0,7)	577	(1,3)	38	(0,7)	543	(1,9)	9	(0,5)	535	(4,2)
Belgium (French)	53	(1,3)	518	(2,7)	41	(1,1)	489	(2,9)	7	(0,6)	474	(6,1)
France	51	(1,2)	541	(2,5)	44	(1,1)	512	(2,4)	5	(0,4)	494	(6,1)
Belgium (Flemish)	49	(1,0)	562	(2,1)	38	(0,9)	538	(2,5)	13	(0,8)	529	(2,9)
England	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
International Avg.	52	(0,2)	518	(0,6)	41	(0,2)	488	(0,6)	7	(0,1)	475	(1,5)

Based on parents' agreement with the following: I read only if I have to, I like talking about books with other people, I like to spend my spare time reading, I read only if I need information, and reading is an important activity in my home. Average is computed across the 5 items based on a 4-point scale: Disagree a lot = 1, Disagree a little = 2, Agree a little = 3, and Agree a lot = 4. Responses for negative statements were reverse-coded. Higher level indicates an average of greater than 3 through 4. Medium level indicates an average of 2 through 3. Low level indicates an average of 1 to less than 2.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An “r” indicates data are available for 70-84% of the students. An “s” indicates data are available for 50-69% of the students. An “x” indicates data are available for less than 50% of the students.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

2.2.2. Hoeveelheid voorschoolse activiteiten thuis die bijdragen tot geletterdheid

Tabel 24 geeft een thuisfactor weer die mogelijks relevant kan zijn in de verklaring en interpretatie van de hierbovengenoemde resultaten. Per West-Europees land werden de percentages leerlingen berekend van wie de ouders thuis veel, middelmatig of weinig tijd besteden aan voorschoolse activiteiten die bijdragen tot geletterdheid. De indeling van de leerlingen in deze categorieën gebeurde aan de hand van de vraag (door de ouders beantwoord) hoeveel tijd men vóór de instap in het eerste leerjaar thuis besteedde aan activiteiten zoals voorlezen, verhaaltjes vertellen, liedjes zingen, enz.

We zien dat Vlaanderen op de laatste plaats staat wat betreft ‘veel’. Wat het percentage leerlingen betreft van wie de ouders weinig tijd besteden aan die activiteiten staat Vlaanderen in de West-Europese ranglijst op de eerste plaats.

Slechts bij 41% van de Vlaamse leerlingen besteden de ouders thuis veel tijd aan activiteiten die bijdragen tot geletterdheid (internationale gemiddelde: 54%), 41% middelmatig (internationale gemiddelde: 33%) en bij 18% besteden de ouders weinig tijd aan dergelijke activiteiten (internationale gemiddelde: 13%). Nederlandse, Italiaanse, Spaanse en vooral Schotse ouders blijken meer tijd te besteden aan zo'n activiteiten.

Table 24: Index of Early Home Literacy Activities (EHLA)

Countries	High EHLA				Medium EHLA				Low EHLA			
	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement	2006 Percent of Students	Average Achievement
Scotland	s 85 (1,1)	547 (3,5)	14 (1,1)	522 (8,2)	2 (0,4)	~	~					
Spain	s 68 (1,1)	530 (2,5)	26 (1,0)	506 (4,0)	6 (0,6)	487 (6,4)						
Italy	65 (1,0)	561 (2,7)	28 (0,9)	545 (3,9)	7 (0,6)	531 (6,1)						
Netherlands	s 64 (1,2)	561 (1,8)	30 (1,0)	547 (2,8)	6 (0,6)	544 (5,1)						
France	59 (1,0)	533 (2,4)	33 (0,9)	516 (2,6)	8 (0,6)	500 (4,5)						
Germany	57 (0,8)	558 (2,5)	34 (0,9)	551 (2,5)	9 (0,5)	531 (4,8)						
Belgium (French)	52 (0,9)	513 (2,9)	36 (0,7)	493 (3,3)	11 (0,7)	475 (5,5)						
Denmark	52 (1,1)	558 (2,5)	36 (1,0)	541 (3,1)	11 (0,6)	529 (4,6)						
Austria	52 (1,0)	552 (2,3)	37 (0,9)	532 (2,4)	11 (0,6)	510 (3,7)						
Norway	49 (1,2)	509 (3,1)	41 (1,2)	495 (3,5)	11 (0,7)	485 (6,4)						
Luxembourg	47 (0,7)	574 (1,4)	36 (0,7)	553 (2,0)	17 (0,4)	535 (2,0)						
Sweden	46 (1,1)	561 (2,6)	40 (1,0)	547 (2,7)	14 (0,7)	532 (3,6)						
Belgium (Flemish)	41 (0,9)	560 (2,4)	41 (0,8)	544 (2,1)	18 (0,7)	530 (2,6)						
England	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
International Avg.	54 (0,2)	515 (0,6)	33 (0,2)	494 (0,6)	13 (0,1)	475 (1,1)						

Based on parents' responses to the frequency of the following activities they engage in with their child prior to entry into primary school: read books, tell stories, sing songs, play with alphabet toys (e.g., blocks with letters of the alphabet), play word games, and read aloud signs and labels. Average is computed across the 6 items based on a 3-point scale: Never or almost never = 1, Sometimes = 2, and Often = 3. High level indicates an average score of greater than 2.33 through 3. Medium level indicates an average score of 1.67 through 2.33. Low level indicates an average score of 1 to less than 1.67.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An "s" indicates data are available for 50-69% of the students. An "x" indicates data are available for less than 50% of the students.

A tilde (-) indicates insufficient data to report achievement.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

Uit tabel 24 blijkt dat er in Vlaanderen thuis weinig tijd wordt besteed aan activiteiten die bijdragen tot geletterdheid, maar uit tabel 25 blijkt dat er wel bronnen, zoals boeken, kranten enz. aanwezig zijn. Zowel qua 'hoog aantal bronnen' en 'gematigd aantal bronnen' scoort

Vlaanderen boven het internationale gemiddelde, maar toch veel lager dan sommige andere landen. Wallonië scoort hier opvallend laag.

Table 25: Index of Home Educational Resources (HER)

Countries	High HER				Medium HER				Low HER				
	2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement		
Norway	26	(1,2)	531	(2,5)	74	(1,2)	493	(2,9)	0	(0,1)	~	~	
Denmark	24	(1,3)	576	(3,4)	75	(1,3)	540	(2,3)	1	(0,2)	~	~	
Sweden	22	(1,4)	578	(3,5)	78	(1,4)	546	(2,1)	0	(0,1)	~	~	
Scotland	s	21	(1,6)	589	(6,7)	77	(1,6)	531	(3,1)	1	(0,4)	~	~
Netherlands	s	20	(1,1)	584	(2,9)	79	(1,1)	550	(1,4)	1	(0,3)	~	~
France		15	(1,1)	570	(3,1)	82	(1,1)	520	(1,9)	4	(0,4)	463	(5,7)
Luxembourg		14	(0,5)	601	(2,6)	82	(0,5)	555	(1,1)	3	(0,3)	499	(5,2)
Belgium (Flemish)		14	(1,0)	580	(2,5)	84	(1,0)	545	(1,8)	2	(0,3)	~	~
Spain	s	13	(1,3)	560	(4,4)	82	(1,2)	520	(2,4)	5	(0,7)	458	(9,0)
Germany	r	12	(0,9)	592	(2,9)	85	(0,9)	553	(2,1)	3	(0,3)	483	(6,0)
Italy		8	(0,7)	598	(4,4)	84	(1,0)	553	(2,9)	8	(0,9)	517	(7,7)
Austria		7	(0,7)	592	(4,2)	92	(0,7)	538	(1,8)	1	(0,2)	~	~
Belgium (French)	r	5	(0,5)	553	(5,8)	91	(0,6)	502	(2,5)	4	(0,5)	440	(5,9)
England		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
International Avg.		11	(0,1)	563	(1,0)	80	(0,2)	503	(0,5)	9	(0,1)	426	(1,9)

Based on students' responses to two questions about home educational resources: number of books in the home, and educational aids in the home (computer, study desk/table for own use, books of their own, access to a daily newspaper); and parents' responses to two questions: number of children's books in the home, and parents' education. High level indicates more than 100 books in the home; more than 25 children's books; at least 3 of 4 educational aids; and at least one parent finished university. Low level indicates 25 or fewer books in the home; 25 or fewer children's books; no more than 2 educational aids; and parents that have not completed secondary education. Medium level includes all other combinations of responses.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An "r" indicates data are available for 70-84% of the students. An "s" indicates data are available for 50-69% of the students. An "x" indicates data are available for less than 50% of the students.

A tilde (~) indicates insufficient data to report achievement.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

2.3. Schoolfactoren

2.3.1. Aantal lestijden lezen

Opvallend in tabel 26 is dat er in het Vlaamse onderwijs weinig lestijden aan lezen worden besteed ten opzichte van de andere West-Europese landen. Per land werden de percentages leerlingen berekend met 'meer dan zes uur per week', 'meer dan drie tot en met zes uur per week' en 'minder dan of gelijk aan drie uur per week'. Daarbij kan het zowel gaan om moedertaalonderwijs als om lezen geïntegreerd in andere domeinen.

In Vlaanderen zijn er 12% leerlingen met 'meer dan zes uur leesles per week' (internationale gemiddelde: 25%), 26% met 'meer dan drie tot en met zes uur' (internationale gemiddelde: 31%) en 61% met 'minder dan of gelijk aan drie uur' (internationale gemiddelde: 44%).

Table 26: Number of Hours Reading Is Taught Weekly (Formal and Integrated)

Countries	More than 6				More than 3 Up to and Including 6				Up to and Including 3			
	2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement	
Norway	44	(4,5)	498	(3,9)	30	(3,9)	499	(5,3)	25	(4,2)	498	(5,4)
France	29	(3,8)	523	(4,6)	48	(4,1)	519	(3,1)	23	(3,1)	530	(4,7)
Denmark	25	(3,8)	545	(5,2)	31	(3,7)	548	(4,1)	43	(3,9)	548	(3,3)
Belgium (French) r	25	(3,3)	504	(6,9)	36	(3,2)	501	(4,2)	39	(3,6)	497	(4,3)
Spain	24	(3,4)	521	(5,0)	24	(3,6)	507	(5,8)	52	(4,3)	512	(4,0)
Italy	19	(3,1)	551	(6,7)	30	(3,7)	550	(4,9)	51	(3,8)	553	(4,1)
Sweden	18	(3,1)	548	(3,7)	27	(4,0)	550	(4,0)	55	(4,1)	549	(3,1)
Luxembourg	16	(0,1)	556	(2,1)	39	(0,2)	556	(1,5)	46	(0,2)	560	(1,7)
Netherlands	13	(3,3)	535	(5,8)	42	(4,1)	547	(2,4)	45	(4,3)	549	(2,7)
Belgium (Flemish)	12	(2,7)	542	(5,9)	26	(4,0)	546	(4,6)	61	(4,5)	547	(2,3)
Scotland r	12	(3,1)	533	(10,1)	43	(4,7)	530	(4,2)	45	(4,9)	524	(5,4)
England	8	(2,3)	522	(12,2)	25	(4,0)	544	(6,7)	67	(4,3)	544	(4,2)
Germany r	6	(1,7)	547	(6,4)	23	(2,8)	537	(5,6)	71	(3,2)	551	(2,9)
Austria	4	(1,3)	531	(8,5)	28	(3,4)	545	(4,1)	67	(3,3)	536	(2,6)
International Avg.	25	(0,5)	500	(1,3)	31	(0,6)	501	(1,1)	44	(0,6)	500	(0,9)

Background data provided by teachers.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An "r" indicates data are available for 70-84% of the students.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

2.3.2. Leestaken als huiswerk

Tabel 27 geeft weer hoeveel tijd leerlingen spenderen aan leestaken als huiswerk. Per West-Europees land werden de percentages leerlingen berekend met 'veel tijd', 'gematigd veel tijd' en 'weinig tijd'. Wat het percentage leerlingen betreft dat veel tijd spendeert aan leestaken als huiswerk, staat Vlaanderen, samen met Oostenrijk en Wallonië, in de West-Europese ranglijst op de laatste plaats, en daarmee scoort het sterk onder het internationale gemiddelde.

In Vlaanderen is er 1% van de leerlingen dat veel tijd besteedt aan leestaken als huiswerk (internationale gemiddelde: 24%), 45% gematigd veel tijd (internationale gemiddelde: 62%) en 54% van de leerlingen die weinig tijd spenderen aan leestaken als huiswerk (internationale gemiddelde: 14%).

Table 27: Index of Reading for Homework (RFH)

Countries	High RFH				Medium RFH				Low RFH			
	2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement		2006 Percent of Students		Average Achievement	
Spain	28	(3,9)	511	(5,1)	67	(3,8)	514	(3,1)	5	(1,8)	513	(13,0)
Italy	11	(2,5)	550	(11,1)	87	(2,7)	552	(3,0)	1	(0,9)	~	~
Denmark	11	(2,7)	537	(9,3)	87	(3,0)	548	(2,3)	2	(1,2)	~	~
Sweden	10	(2,1)	548	(6,8)	71	(3,4)	551	(2,6)	19	(3,1)	544	(4,9)
England	9	(2,5)	533	(11,2)	65	(4,3)	543	(3,8)	25	(4,1)	541	(8,1)
Norway	8	(2,1)	483	(5,2)	91	(2,3)	499	(2,7)	1	(0,9)	~	~
Scotland	6	(2,5)	514	(11,4)	84	(3,3)	527	(3,2)	9	(2,5)	527	(9,0)
France	5	(1,4)	530	(14,6)	72	(3,4)	521	(2,8)	23	(3,3)	523	(4,2)
Luxembourg	4	(0,1)	571	(6,8)	64	(0,2)	557	(1,2)	33	(0,2)	556	(1,8)
Germany	2	(0,9)	~	~	88	(2,1)	548	(2,5)	10	(2,2)	550	(3,4)
Netherlands	r	(1,2)	~	~	30	(3,8)	546	(4,1)	67	(3,7)	547	(2,5)
Belgium (French)	r	(0,8)	~	~	45	(4,3)	497	(4,6)	53	(4,3)	503	(3,6)
Belgium (Flemish)	1	(0,0)	~	~	45	(4,1)	546	(3,0)	54	(4,1)	547	(2,8)
Austria	1	(0,5)	~	~	93	(1,5)	538	(2,2)	7	(1,4)	546	(8,5)
International Avg.	24	(0,5)	498	(1,4)	62	(0,5)	505	(0,8)	14	(0,4)	496	(2,7)

Based on teachers' responses to two questions: How often do you assign reading as part of homework (for any subject)? In general, how much time do you expect students to spend on homework involving reading (for any subject) each time you assign it? High level indicates students are expected to spend more than 30 minutes at least 1-2 times a week. Low level indicates students are never assigned homework or are expected to spend no more than 30 minutes less than once a week. Medium level indicates all other combinations of the frequencies.

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

An "r" indicates data are available for 70-84% of the students.

A tilde (~) indicates insufficient data to report achievement.

NOTE: The International Average does not include the results from the Canadian provinces.

SOURCE: IEA Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), 2006.

3. Een selectie uit de overige resultaten

We beperken ons tot het vermelden van een reeks specifieke vaststellingen voor Vlaanderen, Wallonië, Nederland en het hoogst en het laagst scorende West-Europese land. Voor aanvullende informatie, zie de internationale website van PIRLS (<http://pirls.bc.edu/>).

3.1. Percentage leerlingen met ouders die thuis meer dan 5 uur per week lezen

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (61%).

- Nederland: 43%
- Wallonië: 35%
- Vlaanderen: 34%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Frankrijk (28%).

3.2. Percentage leerlingen met ouders die (bijna) dagelijks lezen ‘uit plezier’

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (66%).

- Nederland: 59%
- Wallonië: 51%
- Vlaanderen: 40%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Vlaanderen.

3.3. Percentage leerlingen van wie beide ouders meestal de taal gebruiken die op school gebruikt wordt

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (93%).

- Nederland: 87%
- Vlaanderen: 85%
- Wallonië: 79%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Luxemburg (1%).

3.4. Percentage leerlingen van wie beide ouders in het land geboren zijn

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Italië (86%).

- Vlaanderen: 79%
- Nederland: 77%
- Wallonië: 56%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Luxemburg (40%).

3.5. Percentage leerlingen dat zichzelf beschouwt als goede lezer

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Oostenrijk, samen met Zweden (62%).

- Nederland: 60%
- Vlaanderen: 51%
- Wallonië: 38%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Frankrijk (36%).

3.6. Percentage leerlingen dat (bijna) dagelijks verhalen (of leesboeken) leest buiten school

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Nederland.

- Nederland: 45%
- Vlaanderen: 31%
- Wallonië: 28%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Italië (22%).

3.7. Percentage leerlingen dat (bijna) dagelijks informatieve teksten leest buiten school

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Duitsland (15%).

- Wallonië: 13%
- Vlaanderen: 4%
- Nederland: 4%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Nederland.

3.8. Percentage leerlingen dat (bijna) dagelijks voor plezier leest buiten school

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Duitsland (53%).

- Wallonië: 49%
- Vlaanderen: 40%
- Nederland: 36%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Engeland (33%).

3.9. Percentage leerlingen dat minstens 3 jaar kleuterschool volgde

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Vlaanderen.

- Vlaanderen: 85%
- Wallonië: 77%
- Nederland: 5%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Nederland.

3.10. Percentage leerlingen dat volgens de schooldirectie schoolloopt in een school waarin minder dan 25% van de leerlingen voorschoolse geletterdheid heeft bij de start van het lager onderwijs

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Oostenrijk (84%).

- Vlaanderen: 73%
- Nederland: 61%
- Wallonië: 39%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Denemarken (7%).

3.11. Percentage leerlingen van wie de school meer klemtoon legt op lezen dan op andere leerdomeinen

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (92%).

- Nederland: 84%
- Wallonië: 78%
- Vlaanderen: 50%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Vlaanderen.

3.12. Percentage van de onderwijstijd dat leerkrachten besteden aan klassikaal onderwijs

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Italië (68%).

- Wallonië: 61%
- Vlaanderen: 55%
- Nederland: 49%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Schotland (44%).

3.13. Grootte van de klas waarin leesonderwijs wordt gegeven (aantal leerlingen)

Het West-Europese land met het hoogste aantal is Engeland (27).

- Nederland: 24
- Vlaanderen: 21
- Wallonië: 21

Het West-Europese land met het laagste aantal is Luxemburg (17).

3.14. Percentage leerlingen dat moeilijkheden ondervindt om de onderwijstaal te verstaan

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Luxemburg (14%).

- Vlaanderen: 6%
- Nederland: 5%
- Wallonië: 5%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Frankrijk (2%).

3.15. Percentage leerlingen dat remediërend onderwijs krijgt indien het nodig blijkt

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Nederland.

- Nederland: 16%
- Vlaanderen: 14%
- Wallonië: 8%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Frankrijk (3%).

3.16. Percentage leerlingen dat extra verrijkingsleesonderwijs krijgt

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Vlaanderen.

- Vlaanderen: 16%
- Nederland: 10%
- Wallonië: 3%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Denemarken (0%).

3.17. Percentage leerlingen in klassen waarvoor nooit een specialist voor remediërend lezen beschikbaar is

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Italië (95%).

- Wallonië: 82%
- Vlaanderen: 20%
- Nederland: 14%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Denemarken (5%).

3.18. Percentage mannelijke leerkrachten

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Luxemburg (45%).

- Nederland: 32%
- Vlaanderen: 25%
- Wallonië: 20%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Italië (2%).

3.19. Percentage leerlingen van wie de school als basismateriaal een handboek gebruikt

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Italië (97%).

- Vlaanderen: 96%
- Nederland: 88%
- Wallonië: 20%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Engeland (18%).

3.20. Percentage leerlingen van wie de leerkracht minstens wekelijks een handboek gebruikt

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Spanje, samen met Italië (99%).

- Nederland: 94%
- Vlaanderen: 92%
- Wallonië: 50%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Wallonië.

3.21. Percentage leerlingen dat volgens de leerkracht minstens maandelijks een computer gebruikt om leesvaardigheden te ontwikkelen

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Oostenrijk (66%).

- Nederland: 52%
- Vlaanderen: 38%
- Wallonië: 17%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Wallonië.

3.22. Percentage leerlingen met internettoegang op school

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Engeland (98%).

- Nederland: 95%
- Vlaanderen: 91%
- Wallonië: 46%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Wallonië.

3.23. Percentage leerlingen dat in een school zit die maximum 10% ‘economische kansarmen’ telt (volgens schooldirectie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (84%).

- Vlaanderen: 64%
- Nederland: 55%
- Wallonië: 46%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Duitsland (43%).

3.24. Percentage leerlingen dat in een school zit die meer dan 50% ‘economische kansarmen’ telt (volgens schooldirectie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Engeland (18%).

- Wallonië: 11%
- Nederland: 10%
- Vlaanderen: 2%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Noorwegen (0%).

3.25. Percentage leerlingen dat in een school zit die maximum 10% leerlingen telt van wie de moedertaal niet de onderwijstaal is (volgens schooldirectie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Schotland (95%).

- Nederland: 79%
- Wallonië: 75%
- Vlaanderen: 72%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Oostenrijk (45%).

3.26. Percentage leerlingen dat in een school zit die meer dan 50% leerlingen telt van wie de moedertaal niet de onderwijstaal is (volgens schooldirectie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Spanje (16%).

- Wallonië: 11%
- Nederland: 9%
- Vlaanderen: 4%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Schotland (0%).

3.27. Gemiddeld aantal werkuren van de schooldirectie per week

Het West-Europese land met het meeste aantal uren is Engeland (54).

- Vlaanderen: 50
- Wallonië: 45
- Nederland: 45

Het West-Europese land met het minste aantal uren is Spanje (33).

3.28. Percentage leerlingen dat op een school zit die over ruime ‘hulpbronnen’ (onderwijsmateriaal, uitrusting, personeel...) beschikt (volgens de directie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Nederland.

- Nederland: 93%
- Vlaanderen: 86%
- Wallonië: 42%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Wallonië.

3.29. Percentage leerlingen dat op een school zit waarin elke leerkracht een afzonderlijke werkplaats heeft

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (62%).

- Wallonië: 41%
- Vlaanderen: 2%
- Nederland: 0%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Nederland.

3.30. Percentage leerlingen dat op een school zit die een computer beschikbaar heeft per 5 (of minder) leerlingen

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Denemarken (97%).

- Nederland: 63%
- Vlaanderen: 61%
- Wallonië: 48%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Oostenrijk (30%).

3.31. Percentage leerlingen dat op een school zit met een goede samenwerking tussen de school en het gezin (de ouders)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Nederland.

- Nederland: 94%
- Vlaanderen: 89%
- Wallonië: 63%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Engeland (27%).

3.32. Percentage leerlingen van wie de ouders (bijna) dagelijks met hun kind spreken over het leeswerk in de klas

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Spanje (56%).

- Wallonië: 42%
- Vlaanderen: 34%
- Nederland: 28%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Noorwegen (23%).

3.33. Percentage leerlingen dat naar een school gaat waarin absenteïsme van leerlingen geen probleem is

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Schotland (66%).

- Nederland: 62%
- Vlaanderen: 60%
- Wallonië: 33%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Denemarken (30%).

3.34. Percentage leerlingen dat op een school zit met een zeer goed schoolklimaat (volgens de directie)

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Schotland (74%).

- Wallonië: 66%
- Vlaanderen: 26%
- Nederland: 24%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Nederland.

3.35. Percentage leerlingen dat op een school zit met een grote beroepstevredenheid bij de leerkrachten

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (84%).

- Nederland: 71%
- Wallonië: 64%
- Vlaanderen: 64%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Italië (52%).

3.36. Percentage leerlingen van wie de ouders een zeer positieve kijk hebben op de schoolomgeving

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Denemarken (70%).

- Nederland: 67%
- Vlaanderen: 63%
- Wallonië: 56%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Luxemburg (39%).

3.37. Percentage leerlingen dat op een school zit die volgens de leerlingen zeer veilig is

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Noorwegen (72%).

- Nederland: 46%
- Vlaanderen: 43%
- Wallonië: 34%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Wallonië.

3.38. Percentage leerlingen dat op een school zit die volgens de directie zeer veilig is

Het West-Europese land met het hoogste percentage is Engeland (90%).

- Vlaanderen: 84%
- Wallonië: 65%
- Nederland: 33%

Het West-Europese land met het laagste percentage is Nederland.

4. Een vergelijking met de resultaten van ander internationaal onderzoek

Tot slot lijkt het aangewezen de resultaten voor PIRLS 2006 kort te vergelijken met die voor ander internationaal onderzoek. Eerst vergelijken we met onderzoek van omstreeks 1970, dan vergelijken we met de resultaten van het recentste PISA-onderzoek die op dit ogenblik (november 2007) bekend zijn. Vervolgens plaatsen we de recentste wiskunderesultaten in het lager onderwijs naast de resultaten voor PIRLS 2006. Tot slot vergelijken we Vlaanderen en Wallonië voor lezen en wiskunde, vroeger en nu.

We beperken ons tot een eerste verkenning en bekijken alleen de rangschikking van de landen inzake het gemiddelde prestatiepeil.

4.1. Vergelijking tussen PIRLS 2006 en IEA-onderzoek i.v.m. lezen van omstreeks 1970

De resultaten van de eerste IEA-studie naar begrijpend lezen bij 10-jarigen zijn opgenomen in tabel 28. Elf landen namen zowel deel aan die studie als aan PIRLS 2006 (zie rechterkolommen van die tabel).

Zowat de helft van die landen neemt in de rangschikking van die 11 landen nu ongeveer dezelfde plaats in als 40 jaar geleden. Er zijn ook landen die duidelijk gestegen zijn in rang (m.n. in sterke mate Hongarije en in beperkte mate Vlaanderen), terwijl andere landen duidelijk gedaald zijn (m.n. in sterke mate Wallonië en in iets beperktere mate Engeland en Schotland).

Tabel 28: Begrijpend lezen: 10-jarigen (IEA-studie uit 1970-1971⁴) en vergelijking met PIRLS 2006

Landen	Begrijpend lezen		Rangschikking	
	Gemiddelde	Standaarddeviatie	70-71	PIRLS 2006
Zweden	21.5	10.5	1: Zweden	1: Italië
1 Italië	19.9	8.8	2: Italië	2: Hongarije
Finland	19.4	10.8	3: Engeland	3: Zweden
Engeland	18.5	11.6	4: Schotland	4: Nederland
Schotland	18.4	11.1	5: Wallonië	5: Vlaanderen
Wallonië	17.9	9.3	6: Nederland	6: Verenigde Staten
Nederland	17.7	9.5	7: Vlaanderen	7: Engeland
Mediaan	17.6	9.6	8: Verenigde Staten	8: Schotland
Vlaanderen	17.5	9.2	9: Hongarije	9: Israël
Verenigde Staten	16.8	11.6	10: Israël	10: Wallonië
Hongarije	14	9.8	11: Iran	11: Iran
Israël	13.8	11		
Chili	9.1	9.3		
India	8.5	9.4		
Iran	3.7	6.9		

(1): In Italië namen enkel de 10-jarigen uit het vijfde leerjaar deel; 60% van de 10-jarigen zat in het vierde leerjaar.

⁴ Thorndike, R.L. (1973-74). *Reading comprehension education in fifteen countries* (International Studies in Evaluation III). Stockholm, Sweden: Almqvist and Wiksell, p.124.

4.2. Vergelijking tussen PIRLS 2006 en PISA 2003 inzake lezen

Terwijl PIRLS 2006 betrekking heeft op het vierde leerjaar van het lager onderwijs (onafhankelijk van de leeftijd) betreft PISA 2003 de 15-jarigen (onafhankelijk van het leerjaar). De PISA-resultaten zijn opgenomen in tabel 29.

In totaal namen 22 landen aan beide onderzoeken deel (zie rechterkolommen van tabel 29). Sommige van die landen zijn bij de koplopers in het lager onderwijs en zijn duidelijk minder sterk bij de 15-jarigen. Dit geldt voor Rusland (zakt van 1ste naar 21ste plaats), Luxemburg (zakt van 3de naar 17de plaats), Italië (zakt van 4de naar 19de plaats), Hongarije (zakt van 5de naar 15de plaats) en Duitsland (zakt van 7de naar 12de plaats). Andere landen nemen een betere plaats in de rangorde voor de 15-jarigen in dan voor de (+/-) 10-jarigen. Dit geldt voor Vlaanderen (stijgt van 9de naar 1ste plaats), Nederland (stijgt van 8ste naar 4de plaats), Nieuw-Zeeland (stijgt van 14de naar 2de plaats), Frankrijk (stijgt van 16de naar 8ste plaats), Polen (stijgt van 17de naar 7de plaats), IJsland (stijgt van 19de naar 11de plaats) en Noorwegen (stijgt van 21ste naar 6de plaats).

Als we PISA 2003 niet vergelijken met de officiële PIRLS 2006 rangschikking, maar met degene die we zelf berekenden na een correctie voor de gemiddelde leeftijdsverschillen (zie ook tabel 20), dan wijzigen de lijstjes enigszins. Zo valt Luxemburg weg bij de stijgers, en zo wordt Zweden toegevoegd aan de stijgers (in die nieuwe vergelijking stijgt het van de 9de naar de 3de plaats).

Het vraagt een grondigere analyse om die uiteenlopende resultaten te verklaren. Daarbij speelt ongetwijfeld het feit dat het ene onderzoek gebruik maakt van leerjaren (inclusief de oudere leerlingen die vertraging opliepen) en het andere van een leeftijdsgroep (ook al zit die gespreid in verschillende leerjaren), en het feit dat het ene 10-jarigen en het andere 15-jarigen betreft, een rol.

Verwijzend naar een ander verschil tussen PISA en PIRLS (nl. de grote sociale ongelijkheid in het Vlaams onderwijs volgens PISA en de kleine sociale ongelijkheid in het Vlaams onderwijs volgens PIRLS), kan men zich de vraag stellen of het PISA-onderzoek de sociale ongelijkheid niet te éézijdig beklemtoont. Immers, zwakker presterende leerlingen die o.m. in Vlaanderen een extra jaar onderwijs krijgen, onder de vorm van zittenblijven, hebben op het moment van de PISA-test uiteraard nog niet dezelfde leerstof verwerkt als de andere 15-jarigen. Overigens doen ook in PISA de Vlaamse zwakkerpresterenden het beter dan de zwakkerpresterenden van vele andere landen.

In elk geval kan men nu reeds als conclusie trekken dat het niet verantwoord is zich een ‘definitief’ oordeel te vormen over onderwijssystemen van landen op basis van één test.

Table 29: Mean Performance on the Reading Scale (PISA 2003), and comparison with PIRLS 2006

Countries	Mean	Rangschikking		
		PISA 2003	PIRLS 2006	PIRLS gecorrigeerd
Finland	543 (1,6)	1: Vlaanderen	1: Rusland	1: Hong Kong
Korea	534 (3,1)	2: Nieuw-Zeeland	2: Hong Kong	2: Italië
Belgium (Flemish)	530 (2,1)	3: Zweden	3: Luxemburg	3: Rusland
Canada	528 (1,7)	4: Nederland	4: Italië	4: Vlaanderen
Australia	525 (2,1)	5: Hong Kong	5: Hongarije	5: Nederland
<i>Liechtenstein</i>	525 (3,6)	6: Noorwegen	6: Zweden	6: Hongarije
New Zealand	522 (2,5)	7: Polen	7: Duitsland	7: Duitsland
Ireland	515 (2,6)	8: Frankrijk	8: Nederland	8: Verenigde Staten
Sweden	514 (2,4)	9: Verenigde Staten	9: Vlaanderen	9: Zweden
Netherlands	513 (2,9)	10: Denemarken	10: Denemarken	10: Oostenrijk
<i>Hong Kong -China</i>	510 (3,7)	11: IJsland	11: Letland	11: Denemarken
Belgium	507 (2,6)	12: Duitsland	12: Verenigde Staten	12: Nieuw-Zeeland
Norway	500 (2,8)	13: Oostenrijk	13: Oostenrijk	13: Letland
Switzerland	499 (3,3)	14: Letland	14: Nieuw-Zeeland	14: Slovaakse
Belgium (German)	499 (2,7)	15: Hongarije	15: Slovaakse	15: Frankrijk
Japan	498 (3,9)	16: Spanje	16: Frankrijk	16: Polen
<i>Macao-China</i>	498 (2,2)	17: Luxemburg	17: Polen	17: Spanje
Poland	497 (2,9)	18: Wallonië	18: Spanje	18: IJsland
France	496 (2,7)	19: Italië	19: IJsland	19: Luxemburg
United States	495 (3,2)	20: Slovaakse	20: Wallonië	20: Wallonië
Denmark	492 (2,8)	21: Rusland	21: Noorwegen	21: Noorwegen
Iceland	492 (1,6)	22: Indonesië	22: Indonesië	22: Indonesië
Germany	491 (3,4)			
Austria	491 (3,8)			
<i>Latvia</i>	491 (3,7)			
Czech Republic	489 (3,5)			
Hungary	482 (2,5)			
Spain	481 (2,6)			
Luxembourg	479 (1,5)			
Portugal	478 (3,7)			
Belgium (French)	477 (5,0)			
Italy	476 (3,0)			
Greece	472 (4,1)			
Slovak Republic	469 (3,1)			
<i>Russian Federation</i>	442 (3,9)			
Turkey	441 (5,8)			
<i>Uruguay</i>	434 (3,4)			
<i>Thailand</i>	420 (2,8)			
<i>Serbia</i>	412 (3,6)			
<i>Brazil</i>	403 (4,6)			
Mexico	400 (4,1)			
<i>Indonesia</i>	382 (3,4)			
<i>Tunisia</i>	375 (2,8)			

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

Countries in italics are partner countries (non-OECD).

SOURCE: OECD, PISA 2003 database

4.3. Vergelijking tussen PIRLS 2006 (lezen) en TIMSS 2003 (wiskunde; eveneens het 4de leerjaar lager onderwijs)

De resultaten van TIMSS 2003 (wiskunde, 4de leerjaar lager onderwijs) zijn opgenomen in tabel 30. Er zijn 21 landen en regio's die zowel deelnamen aan dit onderzoek en aan PIRLS 2006. Tabel 30 geeft ook de rangordeningen weer voor beide onderzoeken.

Sommige landen blijken beter te presteren in lezen. Dit geldt m.n. voor Rusland (1ste plaats voor lezen en 8ste plaats voor wiskunde), Ontario Canada (4de versus 20ste plaats), Italië (5de versus 13de plaats) en Quebec Canada (14de versus 21ste plaats). Andere blijken relatief beter in wiskunde, m.n. Taiwan (3de plaats in wiskunde versus 13de plaats in lezen), Litouwen (7de versus 12de plaats) en Vlaanderen (4de versus 8ste plaats).

Als we voor beide vakgebieden de verschillen in leeftijden zouden wegwerken, zou ongetwijfeld het patroon enigszins wijzigen.

Table 30: Average Achievement in Mathematics (TIMSS 2003: Grade 4), and comparison with PIRLS 2006

Countries	Average Scale Score	Average Age	Rangschikking	
			TIMSS 2003	PIRLS 2006
Singapore	594 (5,6)	h 10,3	1: Singapore	1: Rusland
† Hong Kong, SAR	575 (3,2)	h 10,2	2: Hong Kong	2: Hong Kong
Japan	565 (1,6)	h 10,4	3: China Taipei	3: Singapore
Chinese Taipei	564 (1,8)	h 10,2	4: Vlaanderen	4: Canada, Ontario
Belgium (Flemish)	551 (1,8)	h 10,0	5: Nederland	5: Italië
† Netherlands	540 (2,1)	h 10,2	6: Letland	6: Hongarije
Latvia	536 (2,8)	h 11,1	7: Litouwen	7: Nederland
1 Lithuania	534 (2,8)	h 10,9	8: Rusland	8: Vlaanderen
Russian Federation	532 (4,7)	h 10,6	9: Engeland	9: Letland
† England	531 (3,7)	h 10,3	10: Hongarije	10: Verenigde Staten
Hungary	529 (3,1)	h 10,5	11: Verenigde Staten	11: Engeland
† United States	518 (2,4)	h 10,2	12: Moldavië	12: Litouwen
Cyprus	510 (2,4)	h 9,9	13: Italië	13: China Taipei
Moldova, Rep.of	504 (4,9)	11,0	14: Nieuw-Zeeland	14: Canada, Quebec
Italy	503 (3,7)	h 9,8	15: Schotland	15: Nieuw-Zeeland
† Australia	499 (3,9)	9,9	16: Slovenië	16: Schotland
International Avg.	495 (0,8)	10,3	17: Noorwegen	17: Slovenië
New Zealand	493 (2,2)	10,0	18: Iran	18: Moldavië
† Scotland	490 (3,3)	9,7	19: Marokko	19: Noorwegen
Slovenia	479 (2,6)	i 9,8	20: Canada, Ontario	20: Iran
Armenia	456 (3,5)	i 10,9	21: Canada, Quebec	21: Marokko
Norway	451 (2,3)	i 9,8		
Iran, Islamic Rep.of	389 (4,2)	i 10,4		
Philippines	358 (7,9)	i 10,8		
Morocco	347 (5,1)	i 11,0		
Tunisia	339 (4,7)	i 10,4		
Benchmarking Participants				
Indiana State, US	533 (2,8)	h 9,5		
Ontario Province, Can.	511 (3,8)	h 9,8		
Quebec Province, Can.	506 (2,4)	h 10,1		

h = country average significantly higher than international average

i = country average significantly lower than international average

(): Standard errors appear in parentheses. Because results are rounded to the nearest whole number, some totals may appear inconsistent.

†: Met guidelines for sample participation rates only after replacements schools were included.

1: National desired population does not cover all of international desired population.

SOURCE: IEA's Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), 2003

4.4. Vergelijking tussen Vlaanderen en Wallonië

Enkele relevante gegevens, die betrekking hebben op een langere periode, zijn opgenomen in tabel 31 (voor lezen) en 32 (voor wiskunde). We beperken ons per onderzoek tot het vermelden van het aantal landen dat deelnam en tot de plaats in de rangorde van Vlaanderen en Wallonië.

Wat de leesprestaties betreft, bevestigt de tabel wat we reeds gezegd hebben, nl. dat Wallonië inzake leesprestaties vroeger beter was dan Vlaanderen, terwijl nu duidelijk het omgekeerde het geval is. Voor wiskundeprestaties daarentegen was Vlaanderen ook vroeger iets sterker dan Wallonië. Het voorbije decennium doet Vlaanderen het veel beter. Gemeenschappelijk aan beide vakgebieden is dus de relatieve vooruitgang van Vlaanderen en de relatieve achteruitgang van Wallonië.

Tabel 31: Rankschikking van Vlaanderen en Wallonië wat betreft leesprestaties

Studie	Vlaanderen	Wallonië	Aantal deelnemende landen
<i>Reading Comprehension Education: 10-jarigen (1970-1971)</i>	8	6	15
<i>Reading Comprehension Education: 14-jarigen (1970-1971)</i>	11	4	15
<i>Literacy Education: 14-jarigen (1968-1973) (diverse subtests)</i>	8/8/8/8	1/4/6/6	10
<i>PISA 2000</i>	3	21	43
<i>PISA 2003</i>	3	31	40
<i>PIRLS 2006</i>	13	34	45

Tabel 32: Rankschikking van Vlaanderen en Wallonië wat betreft wiskundeprestaties

Studie	Vlaanderen	Wallonië	Aantal deelnemende landen
<i>Sims: 13-jarigen (1977-1981)</i>	3/5/5/9/10	6/6/7/9/15	20
<i>Timss: grade 8 (1995)</i>	5	14	25
<i>PISA: 15-jarigen (2000)</i>	3	17	43
<i>PISA: 15-jarigen (2003)</i>	1	24	41

